DELAVSKA ENOTNOST

10. APRILA 1971 — ŠT. 14 — L. XXVIII

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/I
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

gorenje

PLENUM RS ZSS:

Z družbenim dogovarjanjem ne smemo omejevati deleža osebne porabe v družbenem proizvodu

Z družbenim dogovarjanjem ne smemo omejevati deleža osebne porabe v družbenem proizvodu; nasprotno, ta delež moramo še naprej povečevati! Vrednotenje živega dela je za sindikate izredno važno vprašanje, v zvezi s tem pa se v razpravah o družbenem dogovarjanju pojavljata dve težnji: prvič, povečati najnižjo postavko kalkulativnih osebnih dohodkov na 800 dinarjev in drugič – povečati razpone. To pa praktično lahko pomeni povečanje mase osebnih dohodkov na račun akumulacije. Tu bomo morali najti razmerje, ki bo spodbujalo produktivnost in pridobivanje dohodka. V sindikatih smo sicer zainteresirani za vse dejavnike reprodukcije, vendar pa bomo prvenstveno bdeli nad osebnimi dohodki, drugi pristojni dejavniki v naši družbi pa naj bdijo nad akumulacijo, delovno storilnostjo itd. Zato po našem mnenju sankcije, ki jih

(Nadaljevanje s 3. strani)

Mercator KAVA
M 450 PRODAJALN

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljanska banka

V OKVIRU

Črna dolina

Iznenada in zlovešče je večer nad dolino razparala vest iz jame. Strah in groza sta preplavila rudarske domove in zle slutnje so se kot kalna voda razlile po dolini, jo preplavile in butnile ob nas.

Nesreča v hrastniškem premogovniku . . . v jamo Ojstro je vdrla voda . . . Spodaj so ostali . . .

Reševalne ekipe so poletele proti osrčju doline. Med zbirajočo množico je odzvanjal neizgovorjen odmev . . . Kdo . . . Koliko . . . Zakaj . . .?

V dveh domovih je mir pomladnega večera razparal presunljiv vrisk. Tisti, ki je prinesel vest, je vzel srce in pustil pekočo praznino. Večerno luč so zavili v tenčico tegobe in obupa.

Proti šestemu obzorju zahodnega polja jame Ojstro se zaganjajo ekipe reševalcev. Kasno v noč se vračajo. Same. Odhajajo nove. Spet same.

Nemir gloda srca. Up in obup razžirata zavest molčeče množice pred jamo. Še so spodaj . . .

Zdaj je jasno, da bo dolina, ki niti v teh prvih pomladnih dneh ni posebno vesela in s soncem obsijana, postala še bolj črna in še bolj žalostna. In otroci bodo ugotovili, da so zaman čakali očeta, in žene ne bodo več odzdravile „Srečno!“

Ob tem snidenju, ki je postalo tudi slovo, bodo nekateri začutili, da jih je usoda na vsem lepem prevarala in da „srečno“ tokrat ni bilo tisto, kar so vsako jutro, vsak večer zlili v ta pozdrav.

Zdaj se ve, da bo dolina zjutraj zavita v črno jutro.

Prepričan sem, da bomo – tako kot še vselej – tudi tokrat znali posušiti solze na otroških licih. Nad rakvami očetov, ki so morali oditi brez pozdrava, se bomo spet zakleli, da tudi njihovi najbližji ne bodo trpeli pomanjkanja.

Dolžni smo to storiti za fantiče, ki bodo rasli v može in se zaman ozirali po očetih.

Vem, da take zakletve še nikoli nismo prelomili. Bojim pa se, da bomo le prekmalu pozabili na vse tiste, ki se bodo že jutri vrnili v jamo Ojstro in v vse druge jame. Bojim se, da nam bo spet žal denarja, da bi tisti, ki jih pošiljamo pod zemljo, delali bolj varno. Saj narava že tako preveč pogosto nastavlja skrite ukane.

Zato tedaj, ko se bomo spet prerekali o usodi rudnikov, drug drugega spomnimo na to, kako zelo hudo je bilo posušiti solze na otroških licih in kako črna je bila ta dolina 8. aprila 1971. leta.

BOJAN SAMARIN

Z LETALI INEX–ADRIA AVIOPROMETOM NAJHITREJE DO CILJA

OB POBUDI ZA KULTURNO AKCIJO

Lotimo se dela načrtno!

SZDL in sindikati pozivajo k sodelovanju svoje organizacije in tudi druge politične, družbene in kulturne organizacije

Skupna seja izvršnega odbora Republiške konference SZDL in predsedstva RS ZSS je bila 2. aprila in je imela eno samo točko dnevnega reda: dogovor o kulturni akciji. Sejo sta vodila Vlado Beznik in Jože Globačnik, med navzočimi pa so bili tudi predsednik Republiške konference SZDL Janez Vipotnik, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar in predsednik Prosvetno-kulturnega zbora

(nadaljevanje na 2. strani)

KLI
LOGATEC
VAM NUDI
KVALITETNA
OKNA
BALKONSKA VRATA
ROLETE

Vreme ni zanesljivo — zanesljiv je INDIP LENDAVA

LJUBLJANA

Dogovor

Sredi minulega tedna se je sestalo predsedstvo mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljana (na naši sliki) in razpravljalo o nalogah sindikatov pri sklepanju samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Prav v teh dneh v javno razpravo posredovani osnutek družbenega dogovora o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov, zlasti pa tisto, kar je v tem osnutku še nedorečenega, je predsedstvo ljubljanskih sindikatov spodbudilo k sklepu, da se sindikati v Ljubljani z vso resnostjo pripravijo na družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje.

V nadaljevanju je predsedstvo MSS Ljubljana sprejelo osnutek družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov na območju Ljubljane. Ob koncu seje pa je predsedstvo MSS Ljubljana naslovilo odprto pismo predsedstvu republiške skupščine s pozivom, naj prouči, ali nekdanji direktor „Vege", ki je po mnenju predsedstva MSS Ljubljana s slabimi poslovnimi odločitvami in s prikrivanjem dejanskega stanja privedel podjetje do stečaja, še lahko opravlja poslansko dolžnost.

S. B.

NA LINIJI 323-554

VELENJE:

Predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta Velenje je na razširjeni seji minuli ponedeljek, udeležili so se je tudi direktorji večjih delovnih organizacij, obravnavalo naloge sindikatov v zvezi z uveljavljanjem zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov.

Velenjski sindikati bodo v prihodnjih dneh pripravili še dve posvetovanji o zakonu o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, in sicer ločeno za predstavnike industrije ter storitvenih dejavnosti. Potem pa bodo začeli z javno razpravo o omenjenem zakonu v vseh delovnih organizacijah v Šaleški dolini.

(vš)

TRBOVLJE

Na upravi Zasavskih premogovnikov v Trbovljah se je pred kratkim spet sešla komisija, ki pripravlja osnutek samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka v vseh slovenskih rudnikih. Na seji so se dogovorili za nekatera osnovna izhodišča v zvezi s pripravami na izdelavo tega pomembnega samoupravnega sporazuma. Ugotovili so, da bodo za osn ovo izdelave osnutka morali upoštevati predvsem kvalifikacijski sestav zaposlenih in znotraj te strukture porazdeliti zaposlene na več skupin. Razprava je pokazala, da bodo morali zbrati precej podatkov, potrebnih pri izdelavi osnutka samoupravnega sporazuma o usmerjanju delitve dohodka. Vse kaže, da predloga samoupravnega sporazuma ne bo mogoče izdelati pred majem letos.

–m–

Ob zaključku lista

DOBRNA

Posvet o nagrajevanju

V Dobrni je bila 7. aprila „okrogla miza" o problematiki delitve osebnih dohodkov, ki jo je organiziral ObSS Celje v okviru priprav za II. kongres samoupravljavcev Jugoslavije. To enodnevno posvetovanje, skrbno pripravljeno in dobro izvedeno, je nedvomno pomenilo pomemben prispevek ne samo za nastop slovenskih delegatov na sarajevskem kongresu o vprašanjih delitve osebnih dohodkov, temveč bo prav gotovo znatno prispevalo tudi k ustreznejšemu oblikovanju resolucije tega kongresa o delitvi osebnih dohodkov, katere osnutek so udeleženci posvetovanja ocenili zelo kritično.

Posvetovanje je vodil predsednik ObSS Celje Ivan Kramar, podlago za razpravo pa so dali referati Rista Gajška „Pravilniki o osebnih dohodkih in vključevanje v sistemske spremembe", inž. Zorana Tratnika „Najnižji sprejemljivi osebni dohodek in problematika razponov v delovnih organizacijah", Slavka Verdela „Negativni pojavi pri delitvi osebnih dohodkov" in inž. Janeza Barboriča „Razponi osebnih dohodkov med gospodarskimi dejavnostmi in panogami."

Mimo Celjanov so se te „okrogle mize" udeležili tudi mnogi predstavniki RS ZSS s podpredsednikom Jožetom Globačnikom na čelu, žal pa so za „okroglo mizo" ostali prazni sedeži povabljenih predstavnikov CK ZKS, Izvršnega sveta, znanstvenih ustanov itd.

M. P.

Lotimo se dela načrtno!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Skupščine SRS Miloš Poljanšek. Za sejo so pripravili osnutek dogovora o kulturni akciji in še posebno gradivo o nekaterih nalogah pri nastajanju in nadaljnjem delovanju kulturnih skupnosti. O obojem naj bi še ta mesec stekla razprava v organizacijah SZDL in sindikata in želja je, da bi tudi v občinah sprejeli dogovor o kulturni akciji.

„Odločitev za današnjo skupno sejo ni dolgo zorela, vendar ni naključje, da sta se Socialistična zveza in Zveza sindikatov odločili zanjo prav v tem času in prav ob pobudi za kulturno akcijo," je uvodoma dejal podpredsednik RS ZSS Ivo Tavčar. Dejal je, da je od naše akcije odvisno, kakšna bo naša prihodnost, o kateri razpravljamo prav ta čas v zvezi z ustavnimi spremembami in dolgoročnim razvojem v Sloveniji. S temi razpravami namreč sovpada tudi razprava o spremembah kulturnega sistema, a to je več kot naključje, je izraz spoznanja, da se moramo vse bolj celovito lotevati vprašanj družbenega razvoja.

Socialistična zveza in zveza sindikatov sta dolžni, da se zavzemata za skladen razvoj slovenske družbe. Ivo Tavčar je poudaril, da odtod izvira zamisel političnih organizacij o kulturni akciji in da je nepotreben morebiten strah posameznikov, ali morda to ne pomeni ponovnega aktivističnega vmešavanja v kulturno tvornost. Zdaj je, nasprotno, možno celo slišati pripombe, da se je politika v zadnjem času povsem pasivizirala do kulture. Nato je Tavčar govoril o različnih razsežnostih krize v kulturi in družbi – o materialni krizi v kulturi, o nepovezanosti kulturnih dejavnosti med seboj in z drugimi dejavnostmi, o programski krizi, o poplavi lažne kulture, o novi kulturni politiki in široki kulturni akciji, ki naj bi temeljila predvsem na boju za vrednote, za višja kulturna merila, za večji prodor in uveljavitev kulture v družbi. V nedavnih razpravah o kulturi smo z besedo in mislijo razčistili marsikatero vprašanje, toda na mnoga še nerazrešena vprašanja kulture lahko da odgovor le nova praksa. Prav to pa je tudi namen pobude za kulturno akcijo na Slovenskem.

Ta pobuda sovpada z ustanavljanjem kulturnih skupnosti pa tudi sredstva za kulturo so se letos izredno povečala. To pa so nove možnosti za postopno izoblikovanje kulturne politike, ki bo res samoupravno zasnovana.

Ko je govoril konkretneje o kulturni akciji, je Tavčar dejal, da mora biti načrtna in usklajeno vodena. Eden glavnih ciljev kulturne akcije naj bo v tem, da premostimo zaostanek med kulturno ustvarjalnostjo in nerazvitostjo kulturnih potreb. Stalno in potrpežljivo bi morali z delom spodbujati in širiti kulturne potrebe med delovnimi ljudmi, da bi se te potrebe spremenile v navade in postale sestavina celotnega življenja. S tem v zvezi je med prvim poudaril pomen kulturno-vzgojnega dela med mladino in odraslimi. Kot drugo pa je navedel potrebo po stalnem znanstveno-raziskovalnem delu, da bi spoznali razmere in potrebe v kulturi in tudi znali oceniti izkušnje in dosežke. V tem pogledu smo na samem začetku in se za tako delo moramo šele strokovno organizirati.

Nato je tov. Tavčar govoril o gmotnem vprašanju v kulturi. Letos republika odstopa občinam 21 milijonov novih din, sredstev je torej precej več in kaže jih zelo smotrno izrabiti, še naprej pa spodbujati tudi delovne organizacije in občine, da prispevajo za kulturo svojih delavcev in občanov še dodatna sredstva. Primanjkljaj, ki ga bo treba odpraviti, ni namreč le v zaostajanju osebnih dohodkov kulturnih delavcev, pač pa tudi v zastarelih in nefunkcionalnih kulturnih domovih, v zanemarjanju kulturnih spomenikov itd.

Ob koncu je Ivo Tavčar dejal, da so v predloženem osnutku dogovora o kulturni akciji med neposrednimi nalogami nanizane le nekatere najpomembnejše, javna razprava pa naj pove, ali to v resnici tudi so. Da bi bili učinkoviti, ne kaže preveč razdrobiti naporov. Ta čas so v ospredju gotovo naloge v zvezi z nastajanjem in delovanjem kulturnih skupnosti. Organizacije v občinah naj bi se lotile podobnih akcijskih dogovorov. Že po prvih pogovorih je pričakovati, da se bosta k uresničevanju kulturne akcije priključili tudi Zveza mladine in Zveza kulturno-prosvetnih organizacij.

SONJA GAŠPERŠIČ

Vedo, kaj hočejo

Po občnem zboru sindikalne organizacije v papirnici »Djuro Salaj« v Krškem

Zaradi pomanjkanja lesa so morali lani papirničarji v Krškem ustavljati stroje, odnosi pa so se tako zaostrili, da se kadrovskim spremembam v vodstvu podjetja ni bilo mogoče izogniti. Vodenje podjetja so tedaj morali postaviti na nove temelje in v voz napredka vpreči vse strokovne in samoupravne sile. Prizadevanja so bila pravilno zastavljena, saj so proizvodni plan za leto 1970 kljub težavam izpolnili. Letos pa papirnica „Djuro Salaj" v Krškem doživlja izredno uspešen start. Tako nekako bi se glasila ena glavnih ugotovitev nedavnega občnega zbora papirničarjev iz Krškega.

Značilna pa je hkrati ugotovitev, da se papirničarji iz Krškega ne zadovoljujejo s tem, da je njihova skupna družbeno-politična in gospodarska aktivnost v osnovi pravilna. Čeprav namreč dosegajo lepe, pravzaprav tudi zelo spodbudne rezultate, hkrati ugotavljajo, da bodo morali še precej „piliti" na raznih področjih, da bi se približali optimalnim rezultatom. Razprava na občnem zboru je v zvezi s tem opozorila, da bi sindikat moral bolj vplivati na ustvarjanje takšnega vzdušja, ko bodo bolj prihajali do veljave tudi predlogi, mnenja in stališča neposrednih proizvajalcev, ko bi samoupravno odločanje postalo zadeva celotnega kolektiva. Da bi to dosegli, bo treba na splošno izboljšati obveščenost kolektiva z ene, ter krepiti vlogo in vplive sindikalne organizacije po drugi strani. Občni zbor je glede tega izoblikoval tudi več konkretnih predlogov. Predvsem naj bi sindikalna organizacija bdela nad politiko delitve po delu, vključevala naj bi se v razprave o vseh pomembnejših zadevah in jih tudi objektivno ocenjevala, nastopala naj bi kot pobudnik izboljševanja delovne discipline, izkoriščanja notranjih rezerv in ustreznejšega nagrajevanja avtorjev tehničnih in drugih izboljšav. Spričo težav na kadrovskem področju pa verjetno sindikalno organizacijo, samoupravne organe in tudi strokovne službe čakajo najbolj zahtevne in zapletene naloge. V nedavni preteklosti je namreč odšlo iz podjetja več strokovnih kadrov pa tudi štipendistov niso uspeli zadržati. Strokovne službe so zdaj sicer okrepljene z novimi sodelavci, politiko štipendiranja so postavili na povsem nove temelje. Vseeno pa močno zaostajajo pri nižjem strokovnem kadru v proizvodnji. Znatno število delovnih mest namreč zasedajo priučeni delavci, ki jih nikakor ni mogoče pripraviti, da bi se strokovno izpopolnjevali. Nekaj bo očitno treba storiti. Izhod vidijo v novi sistematizaciji delovnih mest, v ponovnih poskusih organiziranega dopolnilnega izobraževanja, ustreznejšem vrednotenju kvalificiranega in strokovnega dela ter v doslednejšem uveljavljanju pogojev glede zasedbe delovnih mest.

–mg

ZAHTEVAJO JAVNO RAZPRAVO

RO sindikata delavcev prometa in zvez sprejema idejo, da bi s samoupravnimi sporazumi uredili odnose v delitvi dohodka

RO sindikata delavcev prometa in zvez je minuli četrtek na plenarni seji v glavni točki dnevnega reda razpravljal o samoupravnem sporazumevanju v prometu in zvezah Slovenije in splošnem družbenem dogovoru o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Iz uvodne besede predsednika Andreja Grahorja in iz zelo razgibane razprave je bilo mogoče povzeti, da kolektivi prometa in zvez sprejemajo idejo, da bi s samoupravnimi sporazumi uredili odnose v delitvi dohodka in osebnih dohodkov in da bi to sporazumevanje moralo pomeniti del politike standarda delovnih ljudi in del politike stabilnega gospodarstva in gospodarjenja.

Stvari pa se močno zapletejo, če jih pogledamo z aspekta številk. Razprava je, denimo, opozorila na dejstvo, da bi samoupravni sporazumi in tudi splošni družbeni dogovor o delitvi dohodka in osebnih dohodkov morali izhajati iz primerne cene živega dela. Namen sporazumevanja je, da bi uredili odnose v delitvi dohodka, začeli odpravljati ekscese in anomalije vseh vrst, ne pa da bi z nizkimi dohodki stimulirali ekstenzivno gospodarjenje. Ob zaslužkih, kot so predlagani za posamezne kategorije delavcev po osnutkih ustreznih samoupravnih sporazumov – številke so precej višje od tistih v splošnem družbenem dogovoru – delovne organizacije prometa in zvez v večini primerov že zdaj komaj pridobivajo ali zadržujejo njim potrebne delavce. Zato je plenum sprejel stališče, da najnižji osebni dohodek za normalni delovni čas in normalni delovni uspeh v prometnih organizacijah ne bi smel biti manjši kot 1000 din mesečno.

Kvantifikacija podatkov in na sploh vrednotenje živega dela sta seveda odvisna predvsem od tega, kako široko razumemo in bomo razumeli širino in obseg samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja. Gre za iskanje odgovorov na vprašanja, kako vrednotiti specifične pogoje dela, kako prav oceniti znanje in izobrazbo posameznih kategorij zaposlenih, ko pa vemo, da za mnoge poklice sploh ni ustreznih šol in se ljudje izobražujejo predvsem ob delovnem procesu itd. Vprašanje je, ali luškega ali cestnega delavca, upoštevaje delovne razmere, lahko povsem primerjamo z gozdnim delavcem, sekačem nekje na Pokljuki ali v Kočevskem Rogu. Ti delavci lahko imajo neko formalno priznano izobrazbo ali pa jim je priznana interna kvalifikacija. Glede na delovne razmere pa so med njimi vseeno velike razlike, ki jih je treba urejati na način, ki bo ustrezal potrebam prizadetih panog. Zato se je plenum RO sindikata delavcev prometa in zvez postavil na stališče, da bi družbeni dogovor o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov moral pomeniti le merilo glede družbene primernosti samoupravnih sporazumov, ne pa prikrit administrativni akt o plačah. Najnovejši osnutek tega dokumenta pa si je, žal, mogoče razlagati tudi v tem smislu. Zavoljo tega navedeni sindikalni organ nasprotuje temu, da bi podpisali tak družbeni dogovor, ki bi oteževal normalno poslovanje delovnih organizacij, normalno delitev dohodka in osebnih dohodkov, ki bi torej poskušal znižati delež osebnih dohodkov v družbenem proizvodu Slovenije. Ker razen vsega drugega zlasti to pomeni preveč resno zadevo, da bi o njej še smeli razpravljati v sorazmerno ozkem krogu, RO sindikata delavcev prometa in zvez zahteva javno razpravo o predlogu družbenih dogovorov. Za to pa so seveda potrebni računski podatki, na osnovi katerih bi ocenjevali primernost posameznih zneskov, razmerij in odstotkov, kot jih navaja osnutek tega dokumenta.

–mG

RADOVLJICA:

Poslej samostojno

Na zadnji seji občinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti v Radovljici so obravnavali dokumente o družbenem in samoupravnem dogovarjanju, se pogovorili o pripravah na kongres sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije in o ustanovitvi koordinacijskega odbora sindikata prosvetnih delavcev. Slednjemu so na seji posvetili največ pozornosti, saj se je osnovna sindikalna organizacija prosvetnih delavcev Radovljice reorganizirala v pet samostojnih osnovnih sindikalnih organizacij, in sicer na osnovni šoli Radovljica, osnovni šoli Lipnica, osnovni šoli Lesce, vzgojno-varstveni ustanovi Radovljica in v poklicni kovinarski šoli Radovljica.

Te, poslej samostojne osnovne sindikalne organizacije naj bi v prihodnje povezoval koordinacijski odbor sindikata prosvetnih delavcev v Radovljici. Med drugim bo ta odbor v kratkem obravnaval splošni družbeni dogovor in samoupravni sporazum o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov. Zelo pomembna naloga koordinacijskega odbora bo tudi izrekanje soglasja k merilom temeljne izobraževalne skupnosti. Mimo teh nalog pa bo koordinacijski odbor proučil možnosti za uvedbo 5-dnevnega delovnega tedna v šolstvu.

M. Ž.

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Kot delovni invalid I. kategorije prejemam invalidsko pokojnino. Ker se mi nudi priložnost, da se zaposlim dve do tri ure dnevno, bi rad vedel, ali se smem zaposliti kot invalid I. kategorije in koliko ur dnevno smem delati, da bom kljub zaposlitvi prejemal nezmanjšano pokojnino.

K. J., LJUBLJANA

ODGOVOR:

Če invalidski upokojenec, ki je delovni invalid I. ketegorije invalidnosti, znova vstopi v delovno razmerje in dela polovico ali več kot polovico polnega delovnega časa ali začne opravljati dejavnost, s katero postane zavarovanec (denimo obrt), med tako zaposlitvijo nima pravice do invalidske pokojnine. Če pa tak upokojenec po upokojitvi znova vstopi v delovno razmerje in dela manj kot polovico polnega delovnega časa ali opravlja dela in naloge, ki se ne štejejo za delovno razmerje, se mu ta čas izplačuje pokojnina (1. odstavek 170. čl. temeljenega zakona o invalidskem zavarovanju).

Če boste zaposleni manj kot polovico polnega delovnega časa, boste med tako zaposlitvijo še naprej upravičeno prejemali invalidsko pokojnino.

M. VEHOVEC

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

V torek, 6. aprila so se sešli v domu sindikatov člani političnih aktivov republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in sekretariata centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Razgovor o samoupravljanju v delovnih organizacijah po uveljavljanju ustavnih in zakonskih sprememb sta usmerjala predsednik RS ZSS Tone Kropušek in predsednik CK ZKS France Popit.

Osrednja tema živahnega razgovora je bila ocena razvitosti samoupravnih odnosov v naših delovnih organizacijah. Očitno je, da je bila uspešna v minulem letu zasnovana skupna akcija sindikatov in Zveze komunistov za nadaljnjo krepitev samoupravljanja. V marsikateri delovni organizaciji so prav prizadevanja teh dveh družbeno-političnih organizacij omogočila uveljavitev takih rešitev v interni zakonodaji, s katerimi se je predvsem povečal vpliv zaposlenih na važne odločitve organov upravljanja. Čeprav ne povsod, je uspelo prav zaradi vpliva sindikatov in Zveze komunistov preprečiti v nekaterih delovnih organizacijah napačno razlaganje XV. amandmaja ustave SFRJ. Seveda pa se z doseženimi rezultati – kakor so nekajkrat poudarili udeleženci v razpravi – ne bi smeli zadovoljiti. Predvsem bo treba poiskati in razgibati vse tiste vzgije v odnosih v delovnih organizacijah, s katerimi bo sleherni član delovne skupnosti – če bo hotel – občutil, da ni objekt neke politike, ampak soustvarjalec boljših delovnih razmer, vpliven dejavnik na večje ekonomske odločitve pa tudi soudeleženec v zagotavljanju ustreznih samoupravnih odnosov.

dr

Z družbenim dogovarjanjem ne smemo omejevati deleža osebne porabe v družbenem proizvodu

Osnutka družbenih dogovorov o merilih za usmerjanje delitve dohodka v gospodarstvu in negospodarstvu v javni razpravi ● Na III. konferenci ZSS v maju letos bo sklepna razprava o predlogih družbenih dogovorov ● Sprejet proračun RS ZSS za leto 1971 ● Kadrovske spremembe v vodstvu slovenskih sindikatov

(Nadaljevanje s 1. strani)

predvideva II. del predloga družbenega dogovora, niso samo v tem, koliko delovne organizacije smejo deliti, temveč tudi v tem, koliko morajo deliti – in v tem smislu izgubljajo samoupravni sporazumi o delitvi dohodka in osebnih dohodkov restrikcijski značaj.

Približno s temi besedami je predsednik RS ZSS Tone Kropušek povzel del zaključkov razprave plenarnega zasedanja RS ZSS, ki je minuli torek pretežni del svoje seje posvetil različnim vprašanjem v zvezi z družbenim dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem o delitvi dohodka. Obširen uvod v to razpravo je posredoval podpredsednik RS ZSS **Jože Globačnik**, posamezna vprašanja v zvezi z osnutkom družbenega dogovora za gospodarstvo in za negospodarstvo pa sta pred začetkom razprave obrazložila še strokovni sodelavec RS ZSS **Pavle Gmeiner** in predsednik RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti **Vinko Kastelic**. Razprava, ki je nato sledila, je bila res živahna in vsestranska, udeležili pa so se je **D. Jasnič, I. Kramar, R. Bremec, J. Planinc, M. Švab, S. Božič, T. Zevnik, I. Sisinger, I. Capuder, S. Kegal, S. Šaubert in S. Grčar**, kot gosta pa član Izvršnega sveta SRS **ing. Boris Vadnjal** in pomočnik sekretarja za delo **Rado Miklič**.

POHITETI S SKLEPANJEM SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV!

Ko je povzemal zaključke razprave, je Tone Kropušek med drugim dejal, da je plenum ugotovil, da je bilo z oblikovanjem kriterijev za usmerjanje delitve opravljeno veliko delo in da oba osnutka družbenega dogovora lahko sprejmemo, saj se v bistvu približujeta načelom, ki jih zastopajo slovenski sindikati. Zato plenum daje priznanje vsem tistim, ki so ta osnutka pripravljali,

Sedaj – je nadaljeval T. Kropušek – moramo nujno preiti v drugo obdobje dela, se pravi dati oba osnutka v javnost – in to ne za debatiranje, temveč za oblikovanje samoupravnih sporazumov o delitvi. Gre torej za začetek konkretnega dela v zvezi s samoupravnimi sporazumi in čimprej bomo prišli do prvih sporazumov, tem večji bo tudi uspeh te javne razprave, v kateri moramo od iskanja meril preiti na preverjanje že predloženih meril za usmerjanje delitve. To pa bo terjalo zelo široko angažiranje sindikalnih kadrov na različnih ravneh, ki ga RS ZSS ne bo mogel popolnoma usmerjati.

Po besedah T. Kropuška sindikati ne pričakujejo, da bo družbeni dogovor o merilih za usmerjanje delitve nekakšen republiški pravilnik o urejanju delitve; če pa njegov drugi del ima elemente direktnega določanja delitve, potem ti elementi veljajo samo za tiste delovne organizacije, ki ne bodo podpisale samoupravnih sporazumov. Sicer pa si bodo sindikati prizadvali, da se bo v posameznih samoupravnih sporazumih povezalo čimveč partnerjev, ne pa k temu, da bi imeli čim več samoupravnih sporazumov – in to morda takih, v katerih bi se z ene strani grupirale „bogate“, z druge strani pa „revne“ delovne organizacije. V tem smislu imajo „krogi“ partnerjev samoupravnega sporazumevanja, ki so jih že sklicali republiški odbori posebnih sindikatov, ne samo organizacijski, temveč tudi vsebinski pomen, ter plenum te „kroge“ zato tudi v načelu sprejema.

Plenum je nato sprejel sklepe o razmejitvi pristojnosti in o nalogah organizacij in organov ZSS ob družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju o vprašanjih delitve dohodka in osebnih dohodkov, hkrati pa je sprejel tudi sklep o sklicu III. konference ZSS v prihodnjem mesecu, ki bo pred podpisom družbenih dogovorov sprejela stališča slovenskih sindikatov glede usmerjanja delitve. Točen datum konference bo določilo predsedstvo RS ZSS.

NOVI ČLANI VODSTVA SLOVENSKIH SINDIKATOV

Predlog proračuna RS ZSS za letošnje leto, ki ga je v imenu Administrativno-finančne komisije obrazložil HUMBERT GAČNIK, je plenum sprejel brez razprave. Proračun – objavili ga bomo v Delavski enotnosti – predvideva nespremenjene deleže sindikalnih organizacij pri delitvi sredstev članarine in povečanje dohodkov za 10 %.

Plenum je nato sklepal o predloženih kadrovskih spremembah v RS ZSS in vse predložene spremembe tudi sprejel. BRANKO BABIČ, član predsedstva RS ZSS in predsednik komisije za mednarodne odnose, odhaja v pokoj in je zato prosil za razrešitev kot član predsedstva, ostal pa bo še naprej član RS ZSS in delal kot svetnik RS ZSS za mednarodne odnose. Na njegovo mesto je plenum izvolil v predsedstvo RS ZSS in za predsednika komisije za mednarodne odnose Andreja Škerlavaja.

JANEZ STRAH (Železarna Ravne) je zaradi preobremenjenosti zaprosil za razrešitev kot član RS in kot član predsedstva RS; na njegovo mesto je plenum kooptiral v RS in njegovo predsedstvo JANEZA KAVČIČA iz Železarne Jesenice. Namesto nekdanjega predsednika novogoriških sindikatov ALEKSANDRA ČERČETA, ki že dalj časa dela v ZR Nemčiji kot sindikalni funkcionar med našimi delavci, je plenum kooptiral v RS in njegovo predsedstvo sedanjega predsednika novogoriških sindikatov JOŽETA ŠUŠMELJA.

Kot smo že javili, je novi predsednik RO sindikata delavcev prometa in zvez postal ANDREJ GRAHOR, ki je s prevzemom te funkcije avtomatično postal tudi član predsedstva RS; nekdanji predsednik tega sindikata JANKO KUŠAR je bil na lastno prošnjo zaradi odhoda na novo delovno dolžnost razrešen te funkcije, ostal pa bo še naprej član RS ZSS.

Na koncu svoje seje je plenum verificiral še izvolitev petih predstavnikov ZSS v tridesetčlanski delegaciji SR Slovenije na II. kongresu samoupravljavcev Jugoslavije. Našo organizacijo bodo v tej delegaciji zastopali TONE KROPUŠEK, MITJA ŠVAB, VINKO KASTELIC in STANE BOŽIČ, kakor tudi poslanec Zbora narodov zvezne skupščine ROMAN ALBREHT, ki je predviden kot nosilec skupine za pripravo kongresnih resolucij.

M. P.

OBVESTILO DELOVNIM ORGANIZACIJAM INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE

Republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije je na XV. plenarni seji, dne 29. III. 1971 leta skladno s 4. členom zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov (v nadaljnjem besedilu: zakon), sprejel

PREDLOG ZA PRIPRAVO SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV

A.

Samoupravne sporazume o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov naj med seboj pripravijo in sklenejo delovne organizacije industrije in rudarstva kot sledi:

I.

panoga 111 – Elektrogospodarstvo (proizvodnja, prenos, distribucija)
– Elektroinštitut „Milan Vidmar“, Ljubljana
– Poslovno združenje za energetiko, Ljubljana

II.

panoga 112 – Premogovniki
iz panoge 115 – Rudnik živega srebra, Idrija
115 – Rudnik svinca in topilnica, Mežica
116 – Rudnik kaolina, Črna pri Kamniku
116 – Rudnik lignita, gline in krem. peska, Globoko

Podjetja so že imenovala komisijo za pripravo samoupravnega sporazuma. Sedež komisije je pri Zasavskih premogovnikih, Trbovlje.

III.

panoga 114 – Črna metalurgija
iz panoge 115 – „IMPOL“, Slovenska Bistrica
115 – TGA, Kidričevo
120 – Tovarna dušika, Ruše
120 – Cinkarna, Celje

IV.

panoga 116 – Nekovine:
– Steklarne in Stekloeksport, Ljubljana

Podjetja so že imenovala komisijo za pripravo samoupravnega sporazuma.

V.

panoga 116 – Nekovine: Keramika in brusi
iz panoge 119 – Tovarna elektroporcelana, Izlake
119 – Avtoelektro, Tolmin

Podjetja so na sestanku pristojnega sveta gospodarske zbornice imenovala člane komisije.

VI.

panoga 116 – Nekovine:
– „Kremen“, Novo mesto
– „Termit“, Domžale
– Proiz. krem. peska, Puconci

Predlagamo, da ta podjetja sklenejo samoupravni sporazum s sorodno skupino podjetij industrije gradbenega materiala.

VII.

panoga 117 – Kovinska industrija
119 – Elektroindustrija
iz panoge 115 – Mariborska livarna
122 – IGO, Ljubljana
122 – „Plutal“, Ljubljana
– Inštitut za metalne konstrukcije, Ljubljana
– Turboinštitut, Ljubljana-Vižmarje
– Inštitut za elektroniko in vakuumsko tehniko, Ljubljana
– Poslovna združenja:
– „Smelt“, Ljubljana
– „Maris“, Maribor
– „Fužinar“, Ljubljana

Svet za kovinsko in elektro industrijo pri republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva je sklical sestanek predsednikov ter podjetij za 14. april 1971 leta z namenom, da izvolijo komisijo za pripravo samoupravnega sporazuma.

VIII.

panoga 120 – Kemična industrija – bazična

IX.

panoga 120 – Kemična industrija – plastika

X.

panoga 120 – Kemična industrija – predelovalna

XI.

panoga 122 – Lesno-predelovalna industrija
iz panoge – PZ „LES“ Ljubljana
138 – „Melodija“, Mengeš

Sporazumno z republiškim odborom sindikata delavcev industrije in rudarstva bo poslovno združenje „LES“, Ljubljana nosilec organizacijskih in vsebinskih priprav za izdelavo samoupravnega sporazuma.

XII.

panoga 123 – Izdelava papirja, lesovine in lepenke
iz panoge 122 – „Lesonit“, Ilirska Bistrica
– PZ „Papirles“, Ljubljana

Sporazumno z republiškim odborom sindikata delavcev industrije in rudarstva bo poslovno združenje „Papirles“, Ljubljana nosilec organizacijskih in vsebinskih priprav za izdelavo samoupravnega sporazuma.

XIII.

panoga 124 – Predilnice, tkalnice in oplemenitilnice
– Tekstilni inštitut, Maribor
– PZ tekstilne industrije, Ljubljana

XIV.

panoga 124 – Trikotaža

XV.

panoga 124 – Lahka in težka konfekcija
iz panoge 138 – INDIP, Lendava

Sporazumno z republiškim odborom sindikata delavcev industrije in rudarstva bo poslovno združenje tekstilne industrije, Ljubljana nosilec organizacijskih in vsebinskih priprav za izdelavo samoupravnega sporazuma (za XIII., XIV. in XV. sporazum).

XVI.

panoga 125 – Usnjarne

XVII.

panoga 125 – Tovarne obutve in galanterije

Podjetja so že imenovala komisijo za pripravo samoupravnega sporazuma. Sedež komisije je pri „PEKO“, Tržič.

XVIII.

panoga 128 – Grafična industrija in založništvo
iz panoge 123 – Predelava papirja

XIX.

panoga 311 – Gozdarstvo (vsa gozdna gospodarstva)
– Biro za gozdarsko načrtovanje, Ljubljana
– Zavod za pogozdovanje Krasa, Sežana
– Inštitut za gozdno gospodarstvo, Ljubljana
– PZ gozdno-gospodarskih organizacij, Ljubljana
– Gozdarski šolski center, Postojna

Podjetja so že imenovala komisijo za pripravo samoupravnega sporazuma. Sedež komisije je pri PZ gozdno-gospodarskih organizacij, Ljubljana.

B.

Iz točke A. je razvidno, da so nekatere skupine delovnih organizacij (na primer: rudniki, steklarji) že pričele z delom pri pripravi predloga sporazuma. Republiški odbor sodi, da je to dobro, ker zakon – zlasti člen 1. in 2. – in osnutek splošnega družbenega dogovora (o načelih in merilih za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah z določili zakona) dajeta dovolj osnove za pričetek z delom. Razen tega bodo praktične izkušnje pri izdelavi predlogov samoupravnih sporazumov odločilen in koristen dejavnik pri dokončnem oblikovanju splošnega družbenega dogovora.

C.

Predlagamo, da predlog razvrstitve iz točke A. obravnavajo samoupravni organi delovne organizacije.

Za tiste skupine podjetij, ki so že v medsebojnem sodelovanju izvolile komisijo za pripravo predloga samoupravnega sporazuma, bo republiški odbor smatral, da so predlog iz točke A sprejele. V točki A je prav tako razvidno, za katere skupine podjetij je nosilec organizacijskih in vsebinskih priprav za sklenitev samoupravnega sporazuma poslovno združenje.

Za druge skupine podjetij bo organizacijsko pobudo prevzel republiški odbor (kot na primer za kovinsko in elektroindustrijo). Zaradi tega prosimo, da se teh sestankov, ki bodo še posebej sklicani, udeležijo od samoupravnih organov pooblaščeni predstavniki delovnih organizacij. Doseči moramo soglasje o predloženi razvrstitvi in izvoliti komisije za pripravo predloga samoupravnega sporazuma.

V izjemnih in upravičenih primerih je možna tudi drugačna razvrstitev delovnih organizacij, vendar pod pogoji iz člena 4. in 5. zakona.

D.

Ta predlog bo objavljen v glasilu Zveze sindikatov Slovenije „Delavska enotnost“. Podoben seznam podjetij posameznih predloženih skupin bo republiški odbor poslal vsaki delovni organizaciji. Republiški odbor bo tudi v fazi nastajanja samoupravnih sporazumov seznanjal komisije in članstvo z mnenji, informacijami ter stališči preko „Delavske enotnosti“.

Za RO Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije
predsednik STJEPAN ŠAUBERT,

Komentatorjev stolpec

PREPOVEDANA ODJUGA

Če občutnih motenj v gospodarskem ravnovesju in neugodnih teženj v plačilni bilanci ob upadanju stopnje rasti industrijske proizvodnje ne bomo popravili, bomo nedvomno spet zabredli v naglo inflacijo. Ena od najpomembnejših spremljevalk inflacije so, kot je znano, cene, ki pa so odvisne od vseh odnosov v gospodarstvu in družbi. Naš sistem delitve namreč deluje avtonomno in spontano na povečanje cen – celo ne glede na to, koliko družba jemlje gospodarstvu. To pa zato, ker je osnova vsega obdavčenja, s katerim zbiramo sredstva za splošne družbene potrebe, osebni dohodek zaposlenih. Posledica takega obdavčevanja je dejstvo, da podjetja, ki morajo zaradi svoje tehnologije zaposlovati več delavcev, nosijo večje breme za splošne družbene potrebe. Tako daje tekstilna industrija s prispevkom na osebne dohodke za te potrebe dva do trikrat več sredstev kot kakšna druga industrijska panoga, ki ima enak skupni dohodek. Da pa bi podjetja ta sredstva lahko izplačevala, te stroške kratkomalo prištevajo v cene.

Zavod za tržne raziskave je proučil tudi druge učinke sedanjega gospodarskega instrumentarija, ki povzročajo nepotrebne stroške in delujejo tako avtonomno, da lahko bančni, finančni in drugi instrumenti vsebujejo elemente, katerih posledica so ogromni stroški gospodarjenja. Obresti na kredite, denimo, ne bi smele preseči 8 %, z vsiljevanjem oderuških pogodbenih obveznosti pa banke in drugi kreditorji pobirajo od gospodarstva celo do 30 % obresti. Tudi s sistemom dodatnih carinskih taks na že sicer visoke carine se ustvarjajo nepotrebni stroški, ki obremenjujejo ceno proizvodov in polnijo blagajne družbeno-političnih skupnosti. Gospodarstvu tako ne ostane drugega, kot da vse te stroške vgradi v cene – posledica pa je inflacija.

Kako torej umiriti tržišče, zaustaviti inflacijo? En sam recept je za to: uravnovesiti cene, to pa pomeni, odstraniti vzroke za naraščanje cen.

V modernem gospodarstvu, za katero so značilna izredno velika vlaganja v novo tehniko in tehnologijo, morajo biti cene kolikor mogoče trdne in uravnovešene, ker brez tega ni mogoče izračunavati stvarnih ekonomskih kalkulacij niti ni možno predvidevati tveganja obsežnih vlaganj. Stabilne cene so bistveni pogoj za dolgoročno poslovno politiko, gospodarsko načrtovanje in smotrno investiranje.

Drugi cilj politike cen – vzdrževanje ekonomsko upravičenih odnosov cen – je prav tako zelo pomemben. Odnosi med cenami imajo velik vpliv na smeri razvoja in na gospodarsko strukturo. Usklajeni odnosi med cenami predstavljajo tudi čvrsto osnovo za upravičenost investicijskih naložb ter povzročajo in podpirajo pozitivne procese pri spreminjanju gospodarske strukture in vzpostavljanju osnovnega ravnotežja v gospodarstvu.

Razumljivo je torej, zakaj tako dolgo odlašamo z administrativno odjugo cen. Zato, da bi ustvarili kolikor toliko ugodne ekonomske razmere za njihovo gibanje. Ni pa povsem jasno, če smo se te naloge lotili na pravem koncu in pravočasno. V. B.

OKROGLA MIZA SLOVENSKIH SINDIKATOV O VLAGANJU TUJEGA KAPITALA V SAMOUPRAVNIH ODNOSIH

Za zaupanje gre, ampak..

Gospodarski in samoupravni interes pomeni za nas nedeljivo celoto ● S statuti delovnih organizacij natančno opredeliti vse pravice in dolžnosti naših podjetij in njihovih tujih partnerjev ● Ustrezne spremembe v naši zakonodaji naj zagotove pravno varnost vlaganj, za katera se skupno odločajo naša podjetja in inozemski partnerji

Okrogla miza slovenskih sindikatov o vlaganju tujega kapitala v samoupravnih razmerah je zelo jasno opozorila ne le na številne praktične probleme, ki izhajajo iz razlik v gospodarskih sistemih in iz nepopolnih ali zastarelih jugoslovanskih predpisov, ampak tudi na temeljno vprašanje, ki nanj še ne vemo odgovora. Gre za to, kako naj bi obvarovali naše interese v podjetjih, ki že poslujejo ali še bodo poslovala tudi s tujim kapitalom. Z drugimi besedami: gre za obseg pravic, s katerimi tuji partner posega v poslovne odločitve naših delovnih organizacij.

Tako zastavljeno vprašanje ima več razsežnosti in dopušča zelo različna pota razreševanja in praktičnega ukrepanja. Gre za to, da vlaganje tujega kapitala temelji na zaupanju in na varnosti naložb. Nezaupljivi pa smo tudi sami. Kako prebroditi to nezaupanje, kako vzpostaviti obojestransko varen in zavarovan skupni interes? Interes tujega partnerja je samo in edinole dobiček. Tudi sami v samoupravnih družbeno-ekonomskih razmerah težimo za dobičkom. Navsezadnje gre tudi za neko obliko eksploatacije, s katero se strinjamo vse dotlej, dokler je tako bolje, kot če naložb tujega kapitala sploh ne bi bilo. Toda tuji partnerji pravijo, da jim zaradi identičnih skupnih interesov – dobička – še na misel ne pride, da bi se vmešavali v samoupravljanje. Gospodarski in samoupravni interes pa za nas pomeni nedeljivo celoto. Če bi pristajali na ločevanje teh dveh pojmov, bi to pomenilo, da se zaradi tako imenovanih skupnih gospodarskih interesov strinjamo z vsem, kar lahko k temu pripomore, v skrajni posledici tudi z likvidacijo samoupravnega sistema kot temelja naše družbene ureditve.

KJE VSE SE ZATIKA?

Če vse to vemo, niti najmanj ne preseneča, da tuji kapital priteka k nam izredno počasi. Doslej je bilo v vsej državi podpisanih šele 27 pogodb o naložbah tujega kapitala v naša podjetja. Zanje smo seveda še vedno zainteresirani, morda celo bolj, kot takrat, ko je bil načelno dovoljen uvoz tujega kapitala. Okrogla miza v Idriji je zdaj izoblikovala nekaj zamisli, ki bi lahko vplivale na hitrejše sklepanje obojestransko sprejemljivih pogodb.

V bistvu gre za to, da bi morali čimprej primerno spremeniti ali prilagoditi našo zakonodajo. Le-ta pred naša podjetja ne bi smela postavljati pregrad, ki so bile značilne za čase administrativnega gospodarjenja, razen tega pa bi morala na primernejši način urejati in obravnavati tisti del poslovanja naših delovnih organizacij, ki zadeva sodelovanje s tujim kapitalom. Tujim partnerjem pa bi morali predvsem zagotoviti pravno varnost njihovih naložb ter pravico, da pod povsem določenimi pogoji že pred iztekom dogovorjenega roka odstopijo od pogodbe. Gre za to, da zaradi pogostega spreminjanja naših predpisov jugoslovanske delovne organizacije pridejo v položaj, ko enostavno ne morejo izpolnjevati dogovorjenih obveznosti. Tuji partnerji to za zdaj sicer „tolerirajo", ker „zaupajo" našim podjetjem, ker upoštevajo začetne težave itd. Toda kaj bo takrat, če bodo tuji partnerji začeli vztrajati na točnem izpolnjevanju sporazumov?

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti
polljuven
medex
Ljubljana

Zaradi teh in drugih vzrokov je nadvse pomembno, da bi po tej poti in ob družbeno-državnem jamstvu uveljavili več zaupanja med partnerji. Zaupanje je pač osnova slehernega sporazumevanja, ki je ali naj bi bilo pogojeno z obojestranskimi interesi. Naslednjo stopnico pa bi po mnenjih, izrečenih za okroglo mizo v Idriji, moralo pomeniti to, da bi vse pravice in dolžnosti obeh partnerjev jasno zapisali v statutih naših delovnih organizacij, ki so se odločile za sodelovanje s tujim kapitalom. S statuti naj bi torej opredelili pomen in obseg konkretnega vplivanja lastnikov tujega kapitala na poslovne, kadrovske in druge odločitve „mešanih" podjetij, obratov in tovarn.

To, kar omenjamo, je prvo in temeljno vprašanje s tega področja. Odgovore nanj bo treba poiskati, preden bi se spustili v izvajanje skupne politike obeh partnerjev, za kar skrbijo mešani poslovni odbori. Pri nas, žal, začenjamo z napačnega konca. Zaradi poslovnih interesov naših delovnih organizacij, da bi kar najbolj naglo sklepali pogodbe s tujimi partnerji in tako olajšali izvedbo lastnih načrtov, so v večini primerov kar „po občutku" pristnesli na mešane poslovne odbore nekatere pravice, ki pa nimajo samo operativnega značaja. Šele kasneje, ko so se v naših podjetjih začeli zavedati, da so pri slovnim odborom tako rekoč odstopili nekatere izvirne pravice delavskega sveta, so začeli tudi z izpopolnjevanjem in prilagajanjem statutov.

IZPIT ZRELOSTI

Gledano z očmi naših delavcev kot samoupravljavcev je seveda bistvenega pomena prožna, dovolj gibčna, poslovna in učinkovita opredelitev in razrešitev problemov, ki izvirajo iz zakonodaje, pa tudi problemov, o katerih smo pravkar spregovorili. Okrogla miza v Idriji pa je ob tem opozorila na nekaj: če smo doslej morda bili preveč „širokogrudni" pri določevanju pravic tujih partnerjev, to ne pomeni, da bi jih smeli odločiti za drugo skrajnost. Verjetno bo najbolj smiselna in primerna neka sredina, pot, po kateri bomo sicer „odstopili" od nekaterih pravic, vendar pa tudi natančno vedeli kaj bomo dobili v zameno. Dobiti pa moramo več, kot bi lahko dosegli, če bi se odrekli sodelovanju s tujim kapitalom. Ob tem, kako to doseči, naj bodo samoupravni organi naših podjetij, ki že sodelujejo s tujim kapitalom ali pa se za to šele zanimajo, vnovič opravljali svoj zrelostni izpit. M. GOVEKAR

600 MILIJONOV ZA TELEKOMUNIKACIJSKE CENTRALE

Minulo sredo so med Iskra Commercom in PTT Tuzla v Ljubljani podpisali pogodbo o dobavi in montaži telefonske centrale. To je že enajsta pogodba, ki jo je podpisala Iskra v zadnjih dneh. Poleg prve ljubljanske in slednje – tuzlanske – ki sta jo podpisala Sead Babović in Metod Rotar, bo Iskra dobavila v letu 1974 telefonske centrale še Beogradu – ta bo tudi največja – Sarajevu, Banjaluki, Novemu Sadu, Kragujevcu, Nišu, Titovemu Užicu, Prištini in Titogradu. Skupna vrednost vseh podpisanih del bo znašala kakih 600 milijonov dinarjev.

Nove bodoče polelektronske centrale, ki so del sedemletnega programa modernizacije jugoslovanske PTT, so najmodernejše na svetu. Konkurenčna licitacija podjetje „Nikola Tesla" iz Sarajeva, ki je ponujalo klasične telefonske centrale, uradno protestira, češ, da te nove centrale še niso preskušene. Kljub temu so se skoro vsi interesenti – razen hrvaških – odločili zanje. Prednost Iskrinih central, ki jih bo izdelala po licenci Bell Telephone, je predvsem v tem, da bo za vzpostavitev telefonske zveze avtomatsko izkoristila tudi stranske obhodne proste zveze in tako ne bo treba čakati na sprostitev direktne linije.

IZ ENE ZADRUGE TRI MODERNA PODJETJA

Minuli teden so kovinarji Selške doline povabili novinarje, da bi jih seznanili s svojim 25-letnim delom. Predstavniki tovarn Iskra, Niko in Tehtnica ter škofjeloški predsednik občinske skupščine so poudarili, da je prav kovinarska dejavnost, ki se je začela pred 25 leti in se organsko razvijala skozi vsa leta, v glavnem le s svojimi sredstvi in delom razvila Železnike v enega od industrijskih centrov škofjeloške občine.

Pred 25 leti – 27. aprila – je bila v Železnikih ustanovna skupščina produktivne zadruge kovinarjev. Petnajst zadružnikov je takrat podpisalo ustanovno listino. Imenovali so se NIKO. Začeli so izdelovati pisarniško opremo. Leta 1954 so prerasli v tovarno. Nekaj let kasneje se je oddelek za proizvodnjo tehtnic odcepil in postal samostojno podjetje. NIKO se je pripojil Iskri in razvil predvsem proizvodnjo elektromotorčkov. Obrat pisarniške opreme se je 1963 odcepil in začel poslovati kot samostojno podjetje NIKO.

Iz zadruge s 15 člani so tako v 25. letih nastala tri podjetja s 1.000 delavci.

mladinska knjiga

Izšla je knjiga
Ericha von Dänikena

Nazaj k zvezdam

Medtem ko se po svetu še nadaljuje razpravljanje o trditvah, ki jih je postavil Däniken v svoji knjigi **SPOMINI NA PRIHODNOST**, je že izšla njegova druga knjiga **NAZAJ K ZVEZDAM.**

Svojo trditev, da so bitja z drugih planetov in osončij obiskala naše prednike, podpira Erich von Däniken z novimi dokazi in viri, s številnimi ilustracijami in fotografijami.

Z zanimanjem ali dvomom sledimo v knjigi presenetljivim pojavom iz preteklosti, ki po avtorjevem mnenju nezmotljivo kažejo pot nazaj k zvezdam.

Knjiga **NAZAJ K ZVEZDAM** je vezana v platno in opremljena s ščitnim ovitkom. Stane 40 din. Prav toliko stane tudi prva Dänikenova knjiga **SPOMINI NA PRIHODNOST.**

Knjigi lahko kupite v vseh knjigarnah, naročite pa pri zastopnikih in poverjenikih na šolah, pri akviziterjih ali neposredno pri založbi Mladinska knjiga, Ljubljana, Titova 3 s priloženo naročilnico.

NAROČILNICA — DE

Podpisani(a): .....

natančen naslov: .....

zaposlen(a) pri: .....

naročam knjigo(i) E. von Dänikena:
NAZAJ K ZVEZDAM za 40 din
SPOMINI NA PRIHODNOST za 40 din
Knjigo(i) bom plačal(a) — naenkrat — v zaporednih mesečnih obrokih po 40 din — takoj po prejemu računa in položnic na tekoči račun Mladinske knjige Ljubljana, 501-1030/1.
Neustrezno prečrtajte!

Datum: ..... Podpis: .....

V KOPRSKEM »SLAVNIKU« SE PRIPRAVLJAJO NA II. KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE

Smelo v decentralizacijo podjetja

Samoupravno sporazumevanje delovnih enot ● Prevrednotenje ekonomskih in medsebojnih odnosov

Že v minuli številki DE smo poročali o posvetu na temo delovna organizacija kot asociacija združenega dela, ki ga je v okviru priprav na II. kongres samoupravljavcev organizirala sindikalna organizacija koprskega „Slavnika". Spregovorili smo predvsem o bodoči ekonomski povezanosti samostojnih delovnih organizacij „Slavnika", o položaju človeka in o tem, kaj predvidevajo skupni normativni akti, pa bomo spregovorili danes.

Koncept nadaljnje rasti podjetja predvideva skupno skrb predvsem za tiste kadre, ki strokovno oblikujejo politiko celotnega podjetja. Vso skrb za izobraževanje preostalih kadrov pa nosijo samostojne organizacije same. Delovne organizacije bodo po novem konceptu prispevale za program skupnega izobraževanja 1,5 % od izplačanih bruto osebnih dohodkov.

BREST POHISTVO

Delavski svet „Slavnika" pa naj bi sprejel osnovne kriterije in načela za izobraževanje kadrov v sistemu rednega šolanja ter s pomočjo funkcionalnega izobraževanja že zaposlenih. Delavski svet podjetja naj bi sprejel tudi osnovni pravilnik o izobraževanju, ki bi določal način izobraževanja ter nadomestila in kritje stroškov izobraževanja, ki bodo bremenili sredstva samostojnih organizacij.

Da bi zagotovili enotno reševanje stanovanjskih vprašanj, pa so predvideli zbiranje minimalnih namenskih sredstev po enotnem ključu. Sredstva naj bi se stekala v skupni sklad iz dveh virov:

– iz 4 % prispevka na bruto osebne dohodke in

– iz delitve ostanka čistega dohodka vsake samostojne organizacije v višini 25 %.

Zbrana sredstva vseh delovnih organizacij bodo omogočila enotnejšo in s tem učinkovitejšo stanovanjsko politiko ter nastop pri sklepanju pogodb s stanovanjskimi in gradbenimi podjetji ter bankami. Tako si v „Slavniku" obetajo, da bodo z enakimi sredstvi pridobili več novih stanovanj, kot pa če bi stanovanjsko vprašanje reševala vsaka organizacija zase.

Težnja samostojnih organizacij je, da bi v prihodnje tudi druga pomembna vprašanja zaposlenih reševali enotno, torej v okviru podjetja kot celote. Sem štejejo poleg stanovanjskega vprašanja še boleznine, dopusti, nadomestila, nagrade in priznanja, dodatki in seveda socialna vprašanja.

Materialne obveznosti, ki bodo izhajale iz skupno sprejetih krterijev, bodo bremenile posamezne organizacije, skupno reševanje pomembnih vprašanj, ki bo temeljilo na enotnih kriterijih, pa bo nedvomno veliko pripomoglo k dobrim medsebojnim odnosom. To pa je za uspešno delo in poslovanje vsekakor zelo pomembno.

Končno predvideva koncept nadaljnje rasti podjetja „Slavnik" tudi skupne normativne akte in določila. Praksa je namreč pokazala, da je najbolje, če samostojne organizacije enotno urejajo tudi vprašanje delnic, nočnin, kilometrine, dodatkov za ločeno življenje, najemnine, selitvenih stroškov, prevoza na delo in drugo. Enotne kriterije za vse samostojne organizacije naj bi določil delavski svet „Slavnika", medtem ko bi stroške krile posamezne organizacije.

V okviru podjetja naj bi za pravilno in enotno poslovanje sprejeli tudi organizacijske predpise, po katerih bi bile samostojne organizacije dolžne, da uravnavajo svoje poslovanje. Za kontrolo izvajanja organizacijskih predpisov, predpisov podjetja, dogovorov in zakonov pa bo uvedlo podjetje posebno službo kontrole poslovanja.

A. Ul.

VELEBLAGOVNICA

N

nama

LJUBLJANA

● priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
● potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
● za tuje kupce je v hiši menjalnica

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

KAKO SO SE V NOVOMEŠKI INDUSTRIJI PERILA LABOD SPOPRIJELI S PROBLEMATIKO NIZKIH OSEBNIH DOHODKOV?

KAJ JE »ONSTRAN« VIDNEGA POLJA

V novomeški industriji perila »Labod« so ob povečanju osebnih dohodkov in norm povečali tudi produktivnost dela, čeprav ne dohajajo rasti proizvodnih stroškov

Marsikaj kaže, da ob neurejenih gospodarskih razmerah, ki so značilne za sedanji čas, ekonomsko upravičena specializacija našim delovnim organizacijam prinaša prej škodo kot koristi. Specializirano podjetje namreč ne more prelivati stroškov na drugo proizvodnjo, ker je pač ni, kar pa lahko storijo podjetja z bolj vsestransko proizvodnjo. Z druge strani lahko taka vsestranska podjetja zelo hitro proizvodnjo preusmerijo na tiste izdelke, ki še gredo v denar, medtem ko preusmeritev specializiranih podjetij, čeprav bi sredstva bila na voljo, zahteva neprimerno več časa, ker je pač treba začeti povsem znova.

Novomeška industrija perila LABOD predstavlja eno tistih delovnih organizacij, ki se jim ozka specializacija proizvodnje vsaj trenutno maščuje na vseh koncih. Zaradi splošnega naraščanja cen surovin in drugih materialov z ene ter zamrznjenih prodajnih cen z druge strani so se navzlic evropski ravni produktivnosti znašli pred tem, da zaposleni prejemajo precej nižje zaslužke, kakor pa bi jih dejansko morali prejemati, pa še ustvarjajo le minimalno potrebno akumulacijo.

KAKO IZ PRECEPA?

Direktorja tovarne LABOD Zdravka Petana smo vprašali, kako si zamišlja izhod iz zagate. Odgovoril je:

„Ne mislim se skrivati za fraze, če pravim, da je treba ukrepati znotraj in zunaj podjetja. Ne glede na splošne pogoje poslovanja obstajajo vsaj tri velike skupine problemov, ki jih moramo in ki jih tudi razrešujemo sami. Z ene strani gre za naglo rast kolektiva. Novi sodelavci, zlasti mlajši, ki so v večini, potrebujejo ob vsej skrbi in pomoči precej časa, preden pridobijo ustrezne delovne navade in preden so kos normam. Praksa kaže, da delavci v povprečju šele po štirih ali petih letih zaposlitve v podjetju lahko dosegajo in tudi presegajo delovne obveznosti. Med tistimi, ki pri nas še vedno zaslužijo manj kot 800 dinarjev, pa je polovica takih, ki imajo do tri leta delovne dobe. To, kar omenjam, so dolgoletne izkušnje in na tem področju ni mogoče prehiteti normalnega toka dogodkov.

Drugi vzrok za nizke zaslužke tiči v sestavi kolektiva, saj v njem prevladujejo ženske. Čeprav si prizadevamo, našim delavkam ne moremo zagotoviti takega družbenega standarda, da bi se med delovnim časom dejansko lahko posvetile samo delu. Gre pa tudi za pomanjkanje nekaterih specializiranih strojev, ki bi seveda lahko zagotovili nadaljnjo rast produktivnosti. Če pa hočemo zdržati, moramo produktivnost povečati na kakršenkoli ekonomsko še opravičljiv način. Pri nas smo se konec lanskega leta odločili za 29 % zvišanje zaslužkov, toda hkrati tudi za povečanje delovnih obveznosti za 20 %. Podatki za prva dva meseca letošnjega leta kažejo, da nove norme dosegamo od 100 do 103 %. To kaže, da višji zaslužki spodbujajo tudi večjo produktivnost. Zato bomo po tej poti tudi nadaljevali. Menim, da bi nekje na račun intenzivnosti dela lahko iztisnili tisto, kar je objektivno sploh mogoče. Konkretno: če so lani povprečni zaslužki znašali 940 din, če naj bi letos dosegli 1200 din in prihodnje leto kakšnega stotaka več, za nas to pomeni tisto vidno polje, ki ga še lahko zaznamo v sedanjih pogojih gospodarjenja. Kaj pa je onstran, kako naj bi se prebijali naprej, ne vemo . . . Pomagalo nam bi samo izboljšanje splošnih pogojev gospodarjenja, ki so za tekstilno industrijo na sploh krivični."

NAMESTO ZAKLJUČKA

Pravzaprav ni kaj pripisati k izjavi tovariša Petana, direktorja novomeške tovarne LABOD. Če že namreč toliko govorimo o stabilizaciji našega gospodarstva in o ustvarjanju pogojev, da bi se lahko še bolj razmahnila podjetja, ki zlahka prodajajo svoje proizvode doma in v tujini, ki dosegajo evropsko raven produktivnosti dela, potem navedenih ciljev ni mogoče dosegati na račun nizke cene živega dela in sploh diskriminatorskih pogojev gospodarjenja.

–mg

● ŽELEZARNA JESENICE

Zakaj odhajajo?

Občni zbor osnovne organizacije sindikata Železarne Jesenice je ugodno ocenil gospodarjenje v minulem obdobju. Skupna prizadevanja so rodila uspehe kljub nelikvidnosti, pomanjkanju sredstev, težavam pri oskrbovanju z reprodukcijskim materialom in drugim problemom, ki so pestili železarje v minulih dveh letih. Železarna Jesenice je leto 1970 zaključila s pozitivno bilanco in izpolnila vse obveznosti, ki si jih je zadala s sanacijskim programom.

Uspehov vsekakor ne gre zanikati. Ob skoraj 500 manj zaposlenih v primerjavi z letom 1969 je znašala blagovna proizvodnja v minulem letu skoraj toliko, kot leto dni poprej, produktivnost na delavca pa je narasla za pol tone ali za 2 %.

Spričo tega so seveda porasli tudi osebni dohodki zaposlenih. Medtem ko so znašali v letu 1969 1133 dinarjev, so lani poskočili na 1320 dinarjev mesečno ali za 16,5 %. Res pa je, da so s tem železarji komajda ujeli slovensko povprečje. Zato tudi delavci bežijo iz železarne. Bežijo tja, kjer je njihovo delo bolj cenjeno. Bežijo predvsem mladi in tisti najbolj produktivni, najbolj sposobni.

Lani in leto dni poprej je zapustilo železarno blizu 1200 delavcev ali vsak peti zaposleni. Poiskati je bilo potrebno nove delavce. V minulem letu je železarna na novo zaposlila kar 930 ljudi – to je 266 delavcev več kot leto dni poprej – pa je kljub vsemu padlo skupno število zaposlenih za 437 ljudi.

Podatki so zaskrbljujoči, zlasti zato, ker ni upanja, da bi lahko fluktuacijo kaj kmalu zajezili.

A. Ul.

V OBJEKTIVU

Srečanje z Abrahamom

Kdor se ustavi pred starim poslopjem v Škofji Loki, kjer ima svoje poslovne in proizvodne prostore edina slovenska tovarna klobukov Šešir, si ne more predstavljati, da se za temi zidovi odvija sodobna proizvodnja, ki dosega evropsko raven.

Sodobnost proizvodnje v škofjeloški tovarni klobukov, ki zaposluje že več kot 250 delavcev, pa se ne kaže samo v tem, da proizvajajo z najnovejšimi avtomatskimi stroji, marveč tudi v izdelkih, vedno skrojenih po zadnji modi. MIRO PINTERIČ, ki je pred nedavnim prevzel vodstvo komercialne službe v podjetju, nam je pojasnil:

„Z modo smo vedno na tekočem, za kar skrbi pri nas poseben strokovnjak, ki dnevno spremlja modne novosti doma in po svetu."

Pokazali so nam klobuke najrazličnejših oblik, najrazličnejših modnih barv.

„Več kot 200.000 klobukov naredimo letno," je pojasnil Miro Pinterič. „Težave nam povzroča le neenakomerna prodaja. Večino naše proizvodnje namreč prodamo v zadnjih mesecih leta . . ."

Naj bo o Šeširju dovolj za tokrat.

Kako bodo še razširili proizvodnjo in s kakšnimi novostmi se bodo predstavili – v Gorenji vasi v Poljanski dolini namreč gradijo nov obrat – bomo spregovorili kdaj drugič. Šešir se bo namreč letos srečal z Abrahamom in prav je, da nekaj skrivnosti o tem marljivem delovnem kolektivu ostane v beležnici za zapis ob tem častitljivem jubileju.

Tekst: M. ŽIVKOVIČ
Foto: A. AGNIČ

Barvarna je eden zelo pomembnih obratov Šeširja. Zato bodo tudi tu izvedli rekonstrukcijo

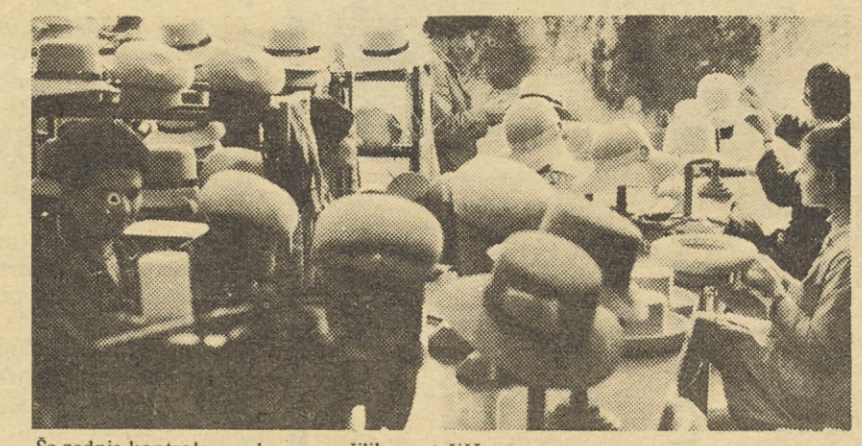

Še zadnja kontrola, preden gre pošiljka na tržišče

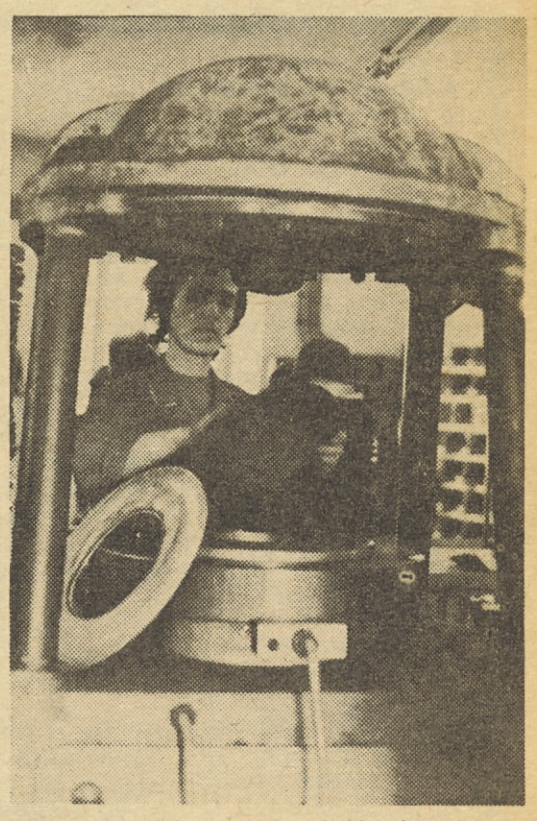

Precej „pritiska" je potrebnega, da klobuk dobi pravo obliko

1 3 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31
NARAVNA ORANŽADA
GOLF
Hraniti v temnem in hladnem prostoru (10°C) – Pred uporabo pretresti – Vsebina 0,2 l Sladkor 12% – Uporabnost 2 meseca
Proizvaja Agraria Koper
I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

O RAZŠIRJENI REPRODUKCIJI

Zavzeti se kaže za ukinitev anonimnega dela poslovnega sklada in ga prenesti v sredstva ustanoviteljev ● Institucionalizirati bi morali svobodno tržišče vrednostnih papirjev

Javna razprava o ustavnih amandmajih kaže, da bodo republike pri financiranju razširjene reprodukcije postale le dopolnilni, usmerjevalni in intervencijski dejavnik, to pa pomeni, da ne bodo podedovale dosedanjih zveznih pristojnosti na tem področju gospodarskih odnosov. Republike bodo, v skladu s svojimi programi razvoja in srednjeročnimi načrti, prevzele le nekatere funkcije pri združevanju sredstev.

Pri tem bo – kot napovedujejo – zlasti pomembno ekonomsko sodelovanje med republikami, ki naj bi v sporazumu z zainteresiranimi organizacijami združenega dela organizirale zbiranje denarja v dveh ali več republikah za skupne investicijske naložbe.

Pristojnost republik naj bi – po predlogih gospodarstvenikov – razširili tudi na področje kreditno-monetarne politike, predvsem v zvezi z reeskontno politiko. Republiške banke, zlasti poslovne, bodo morale oblikovati selektivno politiko v nacionalnem gospodarstvu. Zato bi morali republiškim narodnim bankam omogočiti, da bi odobravale kredite poslovnim bankam le za namene, ki bi bili usklajeni s posebnostmi gospodarske strukture in razvojne politike republik, seveda v okviru enotne emisijske politike in njenega obsega v celotnem jugoslovanskem prostoru.

Ob takšni vlogi republik v denarni politiki pa je razumljivo, da bo morala razširjena reprodukcija v prihodnje temeljiti pretežno na samofinanciranju delovnih organizacij, bančni kredit pa naj bi imel le vlogo dopolnilnega vira financiranja. Centri ekonomske in finančne moči v takih razmerah ne bodo več mogli biti sila nad delavci v združenem delu, temveč sestavni del samoupravno povezanih organizacij.

Zato bo nujno treba čimprej sprejeti ukrepe, ki bodo zmanjšali pretirano zadolženost gospodarstva, saj bo šele nato možno postopno razviti finančno tržišče in opredeliti mesto bank kot dopolnilnega financerja gospodarskih potreb. Šele v takšnih razmerah bodo poslovne banke lahko postale specifična finančna združenja gospodarskih in drugih delovnih organizacij. Takšne banke ne bodo mogle razpolagati z nikakršnimi svojimi sredstvi, niti s sredstvi, odtujenimi gospodarstvu, pač pa samo s sredstvi svojih ustanoviteljev in vlagateljev.

Zavzeti se torej kaže za ukinitev anonimnega dela poslovnega sklada bank in ga prenesti v sredstva ustanoviteljev-deponentov, za ukinitev različnih vrst poslovnih bank, kot jih opredeljujejo sedanji predpisi in za vse tiste ukrepe, ki povečujejo odgovornost bank do gospodarstva. Razen tega bi morali razviti tržišče dolgoročnih sredstev in institucionalizirati svobodno tržišče vrednostnih papirjev kot sporedno obliko sedanjega bančno-kreditnega sistema prelivanja in koncentracije sredstev za razširjeno reprodukcijo.

Le če bo gospodarstvo svoja sredstva samo obračalo in vlagalo, bo lahko tudi zavestno skrbelo za svojo razširjeno reprodukcijo.

TE DNI SO REKLI

DR. VLADIMIR BAKARIĆ, član Izvršnega biroja predsedstva ZKJ, v intervjuju „Delu“:

Prenašanje sredstev za razširjeno reprodukcijo na banke in druge organizacije je dejansko nadaljevanje državnega lastništva. Sredstva oziroma presežna vrednost, s katerimi je prej razpolagala država, so se kopičila v bankah, ki so začele nastajati kot samostojen družbeni dejavnik, relativno neodvisen od samoupravljavcev. Zdaj želimo poiskati takšen mehanizem, da bi se interes samoupravljavcev v njihovih delovnih mestih povezoval z razširjeno reprodukcijo. Treba bo uresničiti tisto, kar je zdaj določeno s predlogom ustavnih amandmajev.

Če bomo uresničili tisto, kar je določeno v predlogu amandmajev, potem bo to v bistvu nacionalizacija. Kaj pravzaprav pomeni nacionalizacija? To pomeni dati dobrine v roke nacije, torej tisti razredni strukturi, ki jo označujemo kot narod. Ko pravimo, da je glavni dejavnik samoupravljavec, potem je nacionalizacija to, če bodo z dobrinami razpolagali samoupravljavci. Prejšnje nacionalizacije pa so pomenile, da smo razpolaganje z dobrinami izročali v roke državi. Že res, da gre zdaj za nacionalizacijo drugačne vrste, vendar gre tudi tokrat za nacionalizacijo. Tisti, ki se zavzemajo za prerazdelitev, ne pa za prehod sredstev razširjene reprodukcije v roke samoupravljavcev, se po mojem zavzemajo za neuresničljive ideje. Takšno prerazdelitev bi sicer lahko napravili, s tem bi spremenili dosedanji sistem; stroja pa bi seveda spet silila k starim odnosom, k osamosvajanju bančnega aparata. Ta pot, da sredstva za razširjeno reprodukcijo izročimo v roke samoupravljavcem, je pravzaprav najbolj logična in tudi najmanj boleča.

Iz rudarkih predlogov, posredovanih v razgovorih s predsednikom ZIS v Tuzli:

„V nobeni državi na svetu proizvajalci premoga niso v taki neugodnem gospodarskem položaju, kot so pri nas. Storili smo vse tisto, kar je družba od nas zahtevala, pa vendar samo mi plačujemo račune za vse tiste težave, ki so nam jih povzročili zunanji dejavniki. Od gospodarske reforme do danes so domači rudniki premoga odpustili približno 20.000 delavcev, uvedli najsodobnejšo tehnologijo na delovališčih, povečali produktivnost za 30 % in izvedli številne druge ukrepe, vendar sta se kljub temu naš dohodek in akumulacija zmanjšala. Dajemo celo najcenejšo kilogram-kalorijo, toda naša proizvodnja vseeno pada. Napačno je misliti, da smo rudarji proti uvozu nafte. To res, zahtevamo samo, da ne uvažamo več nafte, kot pa smo se dogovorili, in zahtevamo, da se iz nafte ne proizvaja predvsem mazut, temveč vrednejši kemični izdelki. Na trditve, da se nam bolj izplača uvažati nafto, odgovarjamo, da bi naša država lahko 90 % izdelkov, ki jih proizvaja domača industrija, dobila po nižji ceni iz uvoza in hkrati zastavljamo vprašanje, s čim bodo kupovali blago iz uvoza, če ne bomo imeli razvite lastne proizvodnje?

... v jugoslovanskih sindikatih

PROTEST SINDIKATOV

HRVAŠKA

Na zahtevo plenuma je predsednik hrvaških sindikatov Milutin Baltić poslal predsedniku Zvezne skupščine protestno pismo zavoljo počasnega reševanja problemov v zvezi z beneficiranim delovnim stažem. V pismu je med drugim rečeno:

V javni razpravi, ki se je razvila ob sprejemanju temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju v letih 1963 in 1964, so v SR Hrvaški delavci sprejeli stališče, da bodo podprli predlog za zvišanje delovnega staža kot pogoj za pridobitev pravice do starostne pokojnine, s 30 na 35 let za ženske ter od 35 na 40 let za moške, pod pogojem, če se razširijo pravice beneficiranega delovnega staža za delavce, ki delajo na težkih in za zdravje škodljivih delovnih mestih.

V nadaljevanju pisma je rečeno, da so pristojni organi že v aprilu 1968. leta in takoj po sprejemu zakona o določanju delovnih mest, na katerih se upošteva delovni staž s podaljšanim trajanjem, začeli zbirati potrebno gradivo in sprožili postopek za priznavanje beneficiranega delovnega staža na posameznih delovnih mestih. Polna tri leta so trajale priprave za spremembo in dopolnitev zakona, uspešno je opravljena strokovna, samoupravna in druga procedura, zagotovljena je temeljita znanstveno-strokovna dokumentacija o potrebi beneficiranega delovnega staža na posameznih delovnih mestih. Toda zadeva se vendarle ne premakne z mrtve točke.

V pismu je prav tako rečeno, da kljub temu, da so v zboru narodov, gospodarskem in socialno-zdravstvenem zboru zvezne skupščine ter v ustreznih odborih zborov že sprejeli predlog za sprejem zakona, zvezni svet za delo takega zakona še ni pripravil, nasprotno, sredi februarja letos je na svoji seji sprejel stališče, da osnutka zakona ni mogoče izdelati vse dotlej, dokler se o njem ponovno ne izrečejo vse republike.

V duhu amandmajev

V sarajevskem Energoinvestu so pričeli razpravo o spremembi statuta svojega podjetja. Z novim statutom bodo uveljavili nov sistem družbeno-ekonomskih odnosov v Energoinvestu, ki združuje 42 tovarn in rudnikov in ima več kot 22.000 delavcev. Namesto dosedanjega obveznega združevanja sredstev za raziskovalno-razvojno delo, bodo odslej ta sredstva ostala na računu posameznih delovnih organizacij, ki jih bodo uporabljale namensko. Predviden je tudi nov način nagrajevanja. Ustanovili naj bi sklad solidarnosti, da bi z njegovo pomočjo izravnavali zaslužek v konjunkturnih in nekonjunkturnih delovnih organizacijah. Novi statut bo preciziral pooblastila vseh, tudi sektorskih in štabnih služb.

30.000 ZAHTEV

Po zamrznjenju cen je Zvezni zavod za cene prejel 30.000 prijav novih proizvodov. Vse kaže, da prijavljajo podjetja tudi neznatne novosti na proizvodih, da bi s tem dosegla podražitev. Pri tem gredo tako daleč, da prijavljajo kot nov proizvod srajco, ki ji dodajo kak okrasni znak.

Dileme Kosova o bodočem razvoju

Kosovo z navdušenjem sprejema idejo, naj bi tod zgradila vsaka od republik po en industrijski objekt

Razlike med gospodarsko razvitostjo Kosova in razvitih republik je nedvomno treba odpravljati. O načinu, kako to doseči, pa se še nismo dogovorili. Gospodarstveniki iz drugih krajev Srbije menijo, da mora biti mehanizem ekonomske podpore čimbolj raznovrsten, Kosovo pa meni, da je sklad federacije za razvoj premalo razvitih najbolj zanesljiva oblika pomoči.

Skoraj ni mogoče izračunati, kolikšen je delež Srbije pri razvoju Kosova, toda vse pogostejše integracijske povezave med srbskimi in kosovskimi podjetji kažejo na izdatno pomoč Srbije. Kosovo pričakuje precej tudi od najavljene integracije z velenjskim „Gorenjem“. Z navdušenjem pozdravlja idejo, naj bi vsaka republika zgradila na Kosovem po en industrijski objekt. Toda tudi samo Kosovo je v hudi dilemi: ali naj se usmeri na najmodernejšo tehnologijo, ki omogoča prodor v svet in tako zaposli le neznatno število ljudi, ali pa naj odpre številna delovna mesta v takšnih gospodarskih panogah, kjer organski sestav kapitala ni visok in zato tudi akumulativnost ni posebno visoka? Ali naj se boji eksploatacije naravnih bogastev – v času, ko ves moderni ekonomski svet ceni vrednost posameznega kraja po družbenem bogastvu, ki so ga ustvarili ljudje?

Razprava o teh dilemah ne bo odveč: ne le zato, ker so izgubljeni koraki in izgubljen čas nenadomestljivi, ampak zato, ker je znano, da občutijo nerazvita območja gospodarske težave Jugoslavije še mnogo teže kot razvita.

Po stranskih tirih?

Komisija za družbene odnose ZIS je ugotovila, da poteka program stabilizacije po stranskih tirih. Lani smo sprejeli zakonski predpis, sistemskih rešitev pa še vedno ni. Zaradi tega ekonomske razmere tudi ne morejo biti drugačne kot protislovne; v skrajno nestabilnih odnosih smo dosegli še kar dobre gospodarske rezultate. Ti dobri rezultati pa imajo tudi senčno stran: 6 % stopnja zaposlenosti je previsoka, 16 % porast industrijske proizvodnje ni realen, vznemirjujoč pa je tudi podatek, da so se kljub zamrznitvi povečale proizvodne cene za 11,6 %, cene na drobno za 12,4 %, življenjski stroški pa za 13,6 %. Ker to ogroža življenjsko raven predvsem tistih z najnižjimi prejemki, je vprašanje prehrane in stanovanj tisto področje, kjer je treba zagotoviti stabilizacijo. Razen tega se je komisija izrekla proti podaljšanju zakona o omejevanju osebnih dohodkov, bila pa je za postopno liberalizacijo cen. Sodila je tudi, da je treba prvo fazo stabilizacije skrajšati, saj že tudi sama vnaša nekatere elemente nestabilnosti.

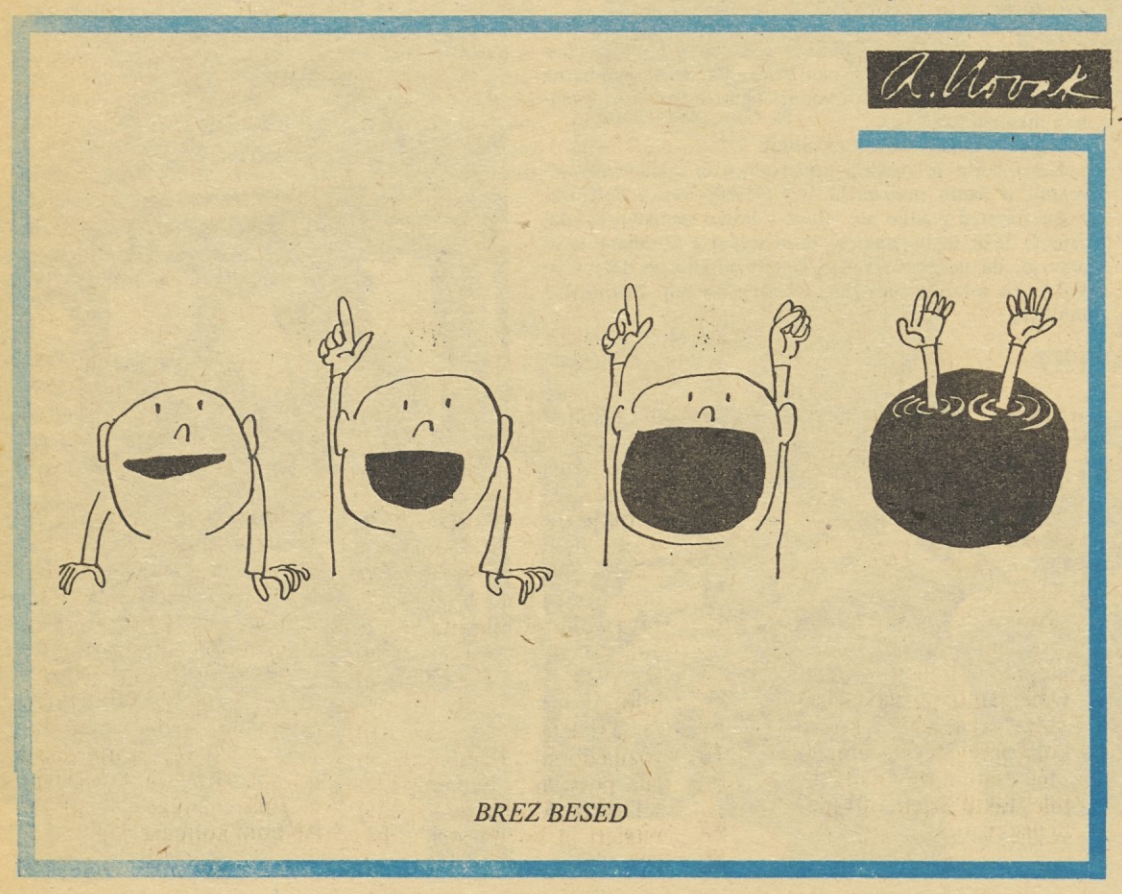

BREZ BESED

ZAŠČITITI DELAVCE

Sindikat delavcev storitvenih dejavnosti je že v prvih razpravah o ustavnih amandmajih ostro kritiziral dejstvo, da amandma, ki govori o zasebnem delu, omenja le nosilce sredstev, ne pa tudi delavcev pri zasebnih obrtnikih. Zahteval je, da bi moral amandma ščititi vsaj minimalne pravice teh delavcev.

Zastavlja pa se vprašanje, v katerem imenu je ta sindikat govoril, saj velika večina teh delavcev sploh ni včlanjena v „sindikat“? V podobnem položaju je ta sindikat, kadar v imenu svojih maloštevilnih članov sklepa kolektivne pogodbe.

V centralnem odboru sindikata delavcev storitvenih dejavnosti menijo, da je – ne glede na minimalno število včlanjenih zasebnih delavcev – njihova dolžnost, da se za pravice vseh delavcev, zaposlenih v zasebnem sektorju, še naprej borijo. S tem bodo namreč vzbudili zanimanje in potrebo teh delavcev, da se včlanijo v sindikat. Reška sindikalna organizacija, ki se je začela vztrajno ukvarjati z življenjskimi problemi teh delavcev in poskrbela za dosledno spoštovanje kolektivnih pogodb, je dosegla, da so se v nekaj mesecih vključili v njeno organizacijo vsi delavci.

Nedvomno je prav delavcem, zaposlenim pri zasebnih delodajalcih, sindikat najbolj potreben.

KONIM
Ljubljana, Zagreb, Beograd, Skopje
inozemska industrijska zastopstva
PRIPOROČA SVOJE USLUGE!

PODOBE NAŠEGA ČASA

Tam, kjer sem že nekaj časa po tistem, ko so me povabili v rumen avto z močno sireno (glej „Podobo“ v prejšnji številki DE z naslovom „Genialna ideja“) živi veliko čudnih ljudi. Oblečeni so v bele halje in vsi imajo genialne ideje, vsak svoje. Nekateri rišejo, drugi rezljajo, tretji kaj pletejo iz ličkanja, vsi pa zelo radi govorijo.

Vsak je nekaj posebnega. Povedali so mi, da je bilo prej, ko je bilo kaj takšnega bolj v modi, med njimi vedno po nekaj svetnikov in papežev, a zdaj imajo takšni ljudi komaj še za seme. Zato pa se jim zdaj ne manjka ekonomistov, politikov, trgovskih potnikov, obrtnikov, igralcev, miličnikov, inšpektorjev, direktorjev, sodnikov, novinarjev in še vrste drugih, sila pomembnih ljudi. Tako da je zato, ker so zdaj časi drugi.

Kakršni časi, takšni poklici! In tako ob prostem času ne molimo, ampak se igramo sestanke.

– Kaj se bomo danes igrali? vpraša naprimer v ponedeljek igralec, ves goreč v poklicni vnemi.

– Sankcije! avtoritativno pribije politik. – Vse druge igre že znamo igrati, te pa ne! Mislim, da vem, zakaj ne: zato, ker se premalo angažirate. Le zakaj se ne naučite svojih vlog na pamet? Potem ne bi klatili neumnosti, kot jih klatite zdaj.

– Saj se učimo! ugovarjamo rahlo užaljeni.

– No, bomo videli! Začni, Peter!

– Nisem mislil toliko nase, kot sem mislil na kolektiv, reče jokajoče trgovski potnik.

– Kaj pa pet odstotkov provizije, ki ste si jo dali nakazati v švicarsko banko? vpraša inšpektor z uradnim glasom.

– To ni dokazano, gospod inšpektor! Resno vas opominjam, da pazite na svoje besede. O celotnem poteku tega zaslišanja bom obvestil svojega pravnega zastopnika, reče trgovski potnik že kar pogumno.

– Izpolniti moram le svojo dolžnost, oprostite! pravi miličnik v prijateljskem tonu. – Med nama rečeno: ne bojte se, skoraj nikomur se nič hudega ne zgodi, če zna držati jezik za zobmi. To je pogoj. Preveč jih je pri vsaki stvari zraven, da bi se komu ljubilo vrtati.

– Še vprašaš!? se začudi obrtnik. – Ne samo, da so me spustili noter; rekli so, da te čaka zunaj imenitna služba, če boš pameten. Tistemu iz Kopra kar dobro gre. Tudi tista dva carinika iz Zagreba in tisti tretji, ki je spravil hrvaško „Republiko“ na kant in jo potegnil v belem mercedesu čez mejo, tudi tisti trije se ne morejo pritoževati. Za takšne primere se vedno najde mesta; če ne doma pa zunaj! Kot rečeno, če boš pameten, seveda.

– Jaz z zadevo nisem bil seznanjen! pove resno direktor.

– Tovariš Peter je ravnal tako v skladu s koristmi kolektiva, kakor tudi z našo notranjo samoupravno zakonodajo in ustrezno realizacijo nagrajevanja po delu! poudari ekonomist prizadeto (celo ogorčeno).

– Zadevo bomo obravnavali tako kot druge, v duhu predpisanih postopkov, brez prioritete! pove sodnik zamišljeno. – Mi smo proti kakršnemukoli pritisku na samostojnost sodišča. Če bo šlo vse po sreči, bo zadeva rešena čez kakšna tri leta.

– Proti korupciji se je treba bojevati javno in konkretno! vzklikne politik zagrizeno in grozeče. Dolžni smo naglo ukrepati. Le z uporabo sankcij, tovariši, tako moralnih kakor tudi materialnih, se lahko okrepi individualna in družbena odgovornost samoupravnih subjektov na vseh ravneh samoupravnega odločanja.

– Amen! se pobožno vmeša svetnik, ki so ga bile dokaj glasne igralske vaje pripeljale k naši mizi.

– Ne moti! se zadere novinar. Začetek, ne pa amen! Končno sem, hvala bogu, dobil idejo za članek. Nosil bo naslov: „Tisti, ki ni kriv, naj prvi vrže kamen.“

– Končno tekoče, brez zatikanja! vzklikne veselo igralec. – Kmalu bomo lahko nastopili na zaresnem odru.

– Zakaj niste igrali? me tiho vpraša svetnik.

– Učim se še! odgovorim ponižno.

– Jaz nisem pravi svetnik! mi šepne svetnik zaupljivo. – Zdravnik sem. V svetnika se kdaj pa kdaj spremenim zato, da bi lahko dognal, kdo gre laho ven, a kdo mora še ostati tu.

– Bi jaz že lahko odšel ven, tovariš svetnik?

– Nikakor! Veliko se boste morali še naučiti.

– Pa oni? Kdo bo šel od onih?

– Vsi! Končno so se igre le naučili. Je pa dolgo trajalo. Še danes jim bom napisal odpustnice.

VINKO BLATNIK

SANKCIJE

Pa še res je...!

V zvezi z razpravami o stabilizaciji našega gospodarstva in urejanjem problemov delitve dohodka in osebnih dohodkov se z vse večjo ostrino zastavlja vprašanje odgovornosti za stanje, v kakršnem smo. Razpon teh zahtev je zelo širok: od tistih, ki predlagajo malodane „lov na čarovnice“, do tistih, ki težijo k vzpostavitvi takšnega sistema, ki bi vsaj v prihodnje preprečeval anomalije, o kakršnih govorimo danes; anomalije, katerih zunanji izraz je v tem, da vsakih nekaj let in vsem protestom gospodarstvenikov navkljub politiko urejanja bistveno pomembnih gospodarskih zadev postavimo popolnoma na glavo. Kakorkoli že bomo opredelili vprašanje odgovornosti za stanje in način razreševanja gospodarskih problemov naše družbe, samo z razpravljanjem kajpak ne bomo prišli nikamor.

Tak vtis se poraja tudi po razpravi na zadnji seji plenuma RO sindikata delavcev prometa in zvez, ko so nekateri diskutanti zelo konkretno spregovorili tudi o teh vprašanjih.

„Menim, da je po 25 letih, v katerih smo menjali vrsto gospodarskih instrumentov, ki mogoče tudi niso bili tako slabi, pa smo jih le spreminjali, prišel tudi čas, da bi vendar enkrat zamenjali tudi muzikante, ki igrajo na te, vedno nove instrumente. Drugače res ne bo šlo, ker je gospodarstvo popolnoma na tleh!“ je dejal Franc Krivec iz Maribora.

„Izražam stališče našega medobčinskega odbora, da sindikat mora z vso avtoriteto zahtevati odgovornost vseh teh ljudi; tudi v državnih institucijah prav do vrha. Naši delavci bi želeli, da pred sodišči ne bi stali samo ljudje, ki so n. pr. ukradli lopato, ampak tudi taki, ki so s samovoljnimi ukrepi spravili našo družbo v položaj, v kakršnem je zdaj. Odgovornost pa se mogoče konča pri kakšnem pomočniku direktorja ... Če v drugih državah pridejo pred sodišče tudi ministri, smo v naši samoupravni družbi dolžni vsaj z istimi merili obravnavati ljudi, ki bi morali zelo zavestno voditi to našo družbo in sprejemati sklepe in ukrepe v imenu naše družbe ter jih z odgovornostjo tudi izvajati. Če naši ljudje ne bi videli, kako se obravnava delavec na delovnem mestu v razmerju do nekoga drugega, ne bi bilo nobenega kritiziranja. Zaradi velike krivičnosti v odnosih do takšnih in drugačnih ljudi pa se stvari postavljajo z največjo ostrino,“ je menil Franjo Kočar iz Celja.

–mG

1 3 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31

EXCORRADO

TONIC WATER

Umetna brezalkoholna pijača z dodatkom kinina – Hraniti v temnem in hladnem prostoru (10°C) – vsebina 0,2 l – Sladkor 10% – Uporabnost 6 mesecev – Proizvaja Agraria Koper

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

IZ DISKOTEKE DE — LETO 1961

ALTERNATIVA

– Tovarišija, zdaj smo pa tako daleč: ali strokovnjaka v proizvodnjo, ali pa genija v komercialo

!

Sindikati so bili med prvimi, ki so zahtevali, da je treba članom samoupravnih organov in vsem političnim delavcem dovolj zgodaj poslati gradivo o vprašanjih, ki naj bi jih obravnavali na vsakokratnih sejah. Zakaj so sindikati postavili tako zahtevo in zakaj še dandanes pri njej vztrajajo, menda ni treba razlagati. Dejstvo tudi je, da se tega vsaj v lastni hiši „držijo skoraj do pike“. Prav zato presenečata, o čemer poročajo iz Maribora:

„Občinski sindikalni svet Maribor, ki je preteklo sredo med drugim razpravljal o tretjem osnutku družbenega dogovora o merilih za usmerjanje in delitev dohodka ter osebnih dohodkov, od republiških sindikatov ni prejel NOBENEGA IZVODA tega osnutka. Da bi o njem vseeno lahko razpravljali in povedali mnenje, je ObSS Maribor v delovnih organizacijah moral prositi, naj posodijo te osnutke ali pa izdelajo fotokopije. Ker so mariborske delovne organizacije zvečine prišle v posest teh osnutkov, sindikat pa jih ni mogel pravočasno dobiti po normalni poti, tako početje kaže na neresnost ustreznih služb osrednjega vodstva slovenskih sindikatov.“

Upamo, da gre za dejansko osamljen primer. Omenjamo pa ga ne zavoljo tega, da bi kogarkoli opravičevali, ampak predvsem z željo, da bi bilo takih izjem in spodrsljajev.

Odslej bo naš znanec

»Ko bom končala šolo, potlej...«

JULKA CIMPERMAN je blagajničarka v P Marketu v Cigaletovi ulici. Na tisoče ljudi gre dnevno mimo nje, na milijone dinarjev prešteje. In tisti, ki gredo mimo blagajne? Najbrž jih večina takrat misli na najbolj neprijetno stvar: na denar, na cene in na to, koliko bo še ostalo v denarnici. Redki so, ki pogledajo blagajničarko kot na človeka. Tistim ni težko ugotoviti, da je Julka mlada, simpatična in prijazna.

„Nerada govori 20-letna Julka o sebi, saj pravi, da so ji tisti ljudje zoprni, ki jo sprašujejo o njenih osebnih zadevah. Toda vseeno je povedala ...

„Ni to poklic, katerega sem si želela, o katerem sem sanjala, ko sem bila še majhna. Vzgojiteljica bi bila rada.“

Julka je doma iz Roba pri Velikih Laščah. Že v višje razrede osemletke je imela daleč. Osem kilometrov je do Lašč in večkrat, posebno pozimi je s sošolci prepešačila to pot. Tako kot ostali razigrana, vesela in z željo, da bi tudi ona odšla za bratom v Ljubljano v šolo in postala vzgojiteljica. Toda ...

„Vi najbrže ne veste ...“ In v njenem glasu je bilo čutiti zagrenjenost in morda tudi kanček obtožbe. „Vi najbrže ne veste, koliko denarja je treba in koliko težav je, če hoče kdo s kmetov v mestne šole.“ Za dva šolarja doma ni bilo denarja in očetova volja je bila, da se gre Julka izučit za trgovko. Ni šla rada. Pa tudi lahko ni bilo.

„Tri leta sem se vsak dan vozila domov. Kadar sem delala popoldne, sem prespala v Laščah. Morala sem zgodaj vstajati in pozno sem prihajala domov. No, sedaj je mimo,“ je nekam hitro povedala, kot bi hotela samo sebe prepričati, da tudi zanjo velja izrek, da se slabe stvari hitro pozabijo, čeprav ...

Julka se ni hotela udati v usodo, da bi postala trgovka, pa čeprav je skoraj še vajenka prevzela blagajničarsko delo. Če že ni postala to, kar je želela, je hotela postati vsaj več, kot so želeli doma, oziroma kot so dopuščale možnosti. Ni hotela ostati poražena.

„Vzgojiteljica ne bom nikoli, razen morda svojim otrokom, če jih bom kdaj imela. Rada imam otroke.“

Takoj po končani vajenski šoli se je vpisala v dveletno komercialno šolo.

„Ne razumem, zakaj? Zakaj so nekatera podjetja taka do mladih, ki hočejo doseči nekaj več.“

Julka dela v izmeni, teden dopoldne, drugi popoldne. Predavanja na šoli pa so samo popoldne. Našla je kolegico, ki je bila pripravljena delati samo popoldne, tako da bi ona delala dopoldne in bi hodila na popoldanska predavanja. Prosila je upravo. „Mi ne rabimo komercialistov!“ Ostala naj bi blagajničarka, pa čeprav bi rada in ima voljo postati več.

In voljo je imela in jo ima še danes. Čeprav je lahko hodila na predavanja samo vsak drugi teden, je uspešno končala prvi letnik in ravno sedaj končuje drugega.

„Profesorji so bolj uvidevni kot podjetja. Na izpit te sprejmejo, kadar imaš čas. Ti dve leti res skoraj nisem poznala drugega, kot službo in šolske knjige. Ni mi žal. Ko bom končala ...“

A. AGNIČ

● DOGOVOR O KULTURNI AKCIJI

SKLEPI

skupne seje predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in izvršnega odbora Republiške konference SZDL Slovenije

Kot akcijsko podlago za nadaljnje delovanje svojih organizacij predsedstvo republiškega sveta ZSS in izvršni odbor republiške konference SZDL Slovenije sprejemata osnutek dogovora o kulturni akciji.

V okviru dogovora lahko najdejo svoje mesto vsi, ki težijo k nadaljnji rasti slovenske kulture in se zato skladno s svojimi močmi in nalogami združujejo v usklajeni kulturno-politični akciji. To velja tako za družbenopolitične in družbene organizacije kot kulturne skupnosti, kulturne ustanove in druge delovne organizacije.

Predsedstvo in izvršni odbor dajeta osnutek dogovora v obravnavo občinskim organizacijam Socialistične zveze in Zveze sindikatov, ki naj o tem izrečejo svoje mnenje in dajo pripombe. Hkrati svojim organizacijam priporočata, da na svojih območjih spodbudijo podobno, lastnim razmeram prilagojeno kulturno delovanje. Dogovore o takšni načrtni in usklajeni dejavnosti v občinah in na širših območjih naj sprejmejo tudi v posameznih občinah. Po razpravah na občinskih ravneh bodo republiška konferenca Socialistične zveze in republiški svet Zveze sindikatov ter drugi nosilci dogovora sprejeli dokončen dogovor o kulturni akciji.

Temeljne nosilke omišljene kulturne politike in dejavnosti bodo v prihodnje kulturne skupnosti, ki jih zdaj ustanavljamo. Zato je izredno pomembno, da že pri njihovem nastajanju aktivno in odgovorno sodelujejo vsi družbenopolitični dejavniki. Predsedstvo in izvršni odbor posebej opozarjata na nekatere sedanje politične vidike in naloge v zvezi z ustanavljanjem kulturnih skupnosti:

Treba je pospešiti vsebinske in organizacijske priprave za ustanovitev kulturnih skupnosti. Priprave se ne smejo usmeriti ali izčrpati zgolj v organizacijsko-tehničnih in formalnih vidikih, marveč se morajo praktično nadaljevati v kulturno-političnem gibanju za uspešnejšo rast kulture in višjo kulturno raven ljudi, samoupravljavcev. Za ustanovne skupščine morajo biti pripravljene vsaj osnovne smernice ali izhodišča za načrtovanje kulturne politike v občinah in delovnih organizacijah.

S politično dejavnostjo je treba usmeriti priprave tako, da se kulturne skupnosti ne bodo zapirale v občinske meje, marveč da bodo že zdaj gradile različne oblike medsebojnega povezovanja in sodelovanja.

S politično akcijo v delovnih organizacijah na kulturnem, gospodarskem in drugih področjih ter v krajevnih skupnostih se bomo zavzemali, da bo delegatski odnos v kulturnih skupnostih že v začetku rasel na dobro zastavljenih stikih in odgovornosti predstavnikov kolektivov in krajevnih skupnosti, ki so jih izbrali.

Pospešili bomo sklenitev družbenih dogovorov med kulturnimi skupnostmi in občinskimi skupščinami na podlagi programov kulturne dejavnosti na posameznih območjih. Ustanovljene kulturne skupnosti ali iniciativni odbori v občinah morajo takoj pripraviti vse potrebno za sklepanje družbenih dogovorov z republiko, da ne bi zadrževali uporabe odstopljenih sredstev in da bi zagotovili njihovo smotrno razdelitev.

Predsedstvo in izvršni odbor odločno zavračata kot neumestne in nepravilne težnje v posameznih občinah, da bi na račun sredstev kulturnih skupnosti tem nalagali brez dodatnih sredstev nove obveznosti, ki so jih doslej obravnavali iz drugih proračunskih postavk.

Socialistična zveza in sindikati bodo usklajeno spremljali kulturno akcijo in še posebej uresničevanje sprejetih sklepov v zvezi z ustanavljanjem kulturnih skupnosti.

PRIPRAVE NA TEDEN KULTURNIH PRIREDITEV V ZAGORJU OB SAVI

Trije jubileji

Letošnji kulturni teden v drugi polovici maja bo posvečen 30-letnici začetka ljudske vstaje in 30-obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Z njim pa bodo počastili tudi nekaj pomembnih mejnikov v razvoju delavskega gibanja v zagorski občini oziroma delež nekaterih kulturnih sekcij in društev v progresivnem delavskem gibanju.

110-LETNICA OBSTOJA RUDARSKE GODBE NA PIHALA

Teden kulturnih prireditev se bo začel s slavnostnim koncertom ene najstarejših zagorskih kulturnih ustanov – rudarske godbe na pihala. Z njim bodo posebej počastili 110-letnico obstoja in delovanja te skupine, ki neprestano deluje od svoje ustanovitve. Rudarska godba v Zagorju ob Savi je bila sestavni del in pomemben člen naprednega delavskega gibanja in s pomočjo te kulturne skupine so partija in napredni sindikati uresničili številne svoje akcije. Godbeniki bodo ob tej priložnosti pripravili zanimivo razstavo, ki naj bi ponazorila njihovo delovanje od začetkov do danes. Radi pa bi izdali tudi posebno spominsko brošuro, na katere straneh bi opisali prehojeno pot.

STO LET MLADINSKEGA ZBOROVSKEGA PETJA IN POL STOLETJA OD USTANOVITVE VESNE

Iz ohranjenih zapiskov in kronike na osnovni šoli Toplice pri Zagorju ob Savi je videti, da so v tem rudarskem kraju že pred sto leti začeli gojiti mladinsko zborovsko petje in tedanji mladinski pevski zbori so večkrat nastopali ob raznih priložnostih. Prav posebej pa se je mladinsko zborovsko petje razmahnilo po vojni in današnji vokalni ansambel „Vesne“ pravzaprav nadaljuje tradicije tega delovanja. Letos pomladi bo poteklo tudi pol stoletja, ko so v Zagorju ob Savi ustanovili delavsko prosvetno društvo Vesna. Vesna je delo partije in njenih najbolj dejavnih članov. Društvo je vsestransko razvilo svojo dejavnost in kot je znano, so v revirjih ustanavljali celo podružnice tega društva. Številni preživeli nekdanji Vesnani, med njimi znani slovenski ali revirski družbenopolitični delavci upravičeno sodijo, da je bilo delo Vesne velikega pomena za hitrejši in širši razmah naprednega delavskega gibanja v Zagorju ob Savi in revirjih. Prvi del spominskega zbornika – „Rdeči revirji“ pa je delavsko-prosvetno društvo „Vesna“ ocenili za pomembno dejanje tedanjih najnaprednejših rudarjev in drugih delavcev v njihovem boju za politično, socialno in kulturno osvoboditev.

PRVA SKUPNA RAZSTAVA SLOVENSKIH SLIKARSKIH KOLONIJ

Svet slikarske kolonije Zagorje–Izlake, prve tovrstne kulture ustanove na Slovenskem, ustanovljene pred sedmimi leti v tej revirski občini, je že predlani navezal tesnejše sodelovanje s podobnimi kolonijami na Slovenskem. Ustanovili so poseben koordinacijski odbor, ki so se mu pridružile slikarske kolonije iz Idrije, Škofje Loke, Trebnjega, Ptuja in Raven na Koroškem. Prvi konkreten rezultat tega sodelovanja bo skupna razstava del udeležencev teh kolonij maja ob zagorskem kulturnem prazniku v delavskem domu. Zagorjanom in revirčanom se bodo predstavili številni bolj ali manj znani slovenski likovniki s svojimi najbolj uspelimi deli.

Ob zagorskem kulturnem tednu bodo tudi nekatere druge pomembnejše prireditve. Priprave nanj so v polnem teku, zato pričakujejo, da bo to najpomembnejši letošnji kulturni dogodek v tej zasavski občini.

M. V.

DVA KULTURNA DOGODKA

Minuli teden je amatersko gledališče ŽELEZAR ŠTORE-CELJE uprizorilo v kulturnem domu Štore spevoigro za smeh in kratek čas SVOJEGLAVČEK. V njej je sodeloval domala ves ansambel. Igro je režiral Cvetko Vernik, sceno pa je pripravil Tone Zorko, glasbeno spremljavo je oskrbel domači zabavni orkester.

V foyerju kulturnega doma Štore pa je že ves teden odprta razstava likovnih del amaterjev železarjev Jesenic, Raven in Štor. Razstavljenih je 25 del. Med njimi prevladujejo akvareli, pasteli, vmes pa je tudi nekaj olj.

Najbolj je presenetil domačin Ivo Vrečko, ki razstavlja na tej razstavi slike v tehniki žganega lesa.

M. B.

DOPISNIKI JAVLJAJO

ŽALEC

SEMINAR ZA PREDSEDNIKE DELAVSKIH SVETOV

V Žalcu je občinski sindikalni svet priredil seminar za predsednike delavskih svetov in ostalih samoupravnih organov. Udeležili pa so se ga tudi predsedniki osnovnih organizacij sindikata žalske občine.

Na seminarju so obravnavali stabilizacijske ukrepe v novih razmerah gospodarjenja. Razpravljali pa so tudi o učinkovitosti dela samoupravnih organov v delovnih organizacijah.

M. B.

SLOVENSKE KONJICE

ZA NOVE ODBORNIKE OSS

Občinski sindikalni svet in delavska univerza v Slovenskih Konjicah pripravljata za sredino aprila tridnevni seminar za nove odbornike osnovnih sindikalnih organizacij. Po okvirnem programu bodo obravnavali več konkretnih nalog v sedanjem času, zlasti s področja gospodarstva, samoupravljanja in medsebojnih odnosov.

V. L.

O KULTURNI AKCIJI

Si knjige res ne moremo privoščiti?

Občinske matične knjižnice bi morale biti danes temeljne kulturne in izobraževalne ustanove v sleherni občini. Deset let je minilo, odkar smo v Sloveniji dobili zakon o knjižnicah, njihov položaj pa se bistveno ni spremenil. Velika so bila pričakovanja, da bodo knjižnice počasi le postale bolje založen ponudnik dobre leposlovne in poučne knjige in da se bodo počasi bilance ugotavljanja o skromnem čitanju knjig na Slovenskem prevesile na bolje.

Žal, ni tako. Če so že kje popravili zunanji videz knjižnic, njihov prostor in opremo, pa je bilo bolj malo storjenega za povečanje knjižnega fonda, za večji prodor poučne knjige, za odpiranje čitalnic in organizacijo pogovorov bralcev s pisatelji, kritiki in mnogimi drugimi, ki bi o knjigi lahko z njimi razpravljali. Knjižnice in knjige v tem desetletju nismo naredili kaj prida bolj vabljive, krog bralcev se ni bistveno povečal, pa tudi večjih naporov ni bilo, da bi knjiga postala ne le razvedrilo, pač pa tudi posrednik znanja.

Knjižice v Sloveniji odkupujejo le 3 do 4 % naklade slovenskih knjižnih izdaj, te naklade pa se med drugim tudi zato iz leta v leto manjšajo. Minimalnega normativa, ki ga je pred 15 leti sprejel UNESCO (in tudi Jugoslavija), da naj ima javna knjižnica vsaj eno knjigo na prebivalca, še vedno nismo dosegli. Pri sedanjem tempu nakupovanja knjig bi knjižnice ta minimum dosegle šele čez nadaljnjih 15 let!

Ustreznih matičnih knjižnic je Sloveniji komaj četrtina, 18 obč pa še danes nima matične knjižnic V dveh tretjinah knjižnic kupuje knjige zelo malo ali nič. Po med rodnih normativih naj bi letno ku pila knjižnica en nov knjižni zveze na pet prebivalcev, pri nas pa so p kupile le tretjino tega fonda. Sic pa stvar postane jasna, če vemo, je leta 1968 (novejših podatkov n 9 občinskih centrov razpolagalo več kot polovico vseh sredstev knjižničarstvo, kar 51 občin pa preostalo slabo polovico sredste Prepad med razvitimi in nerazvitim je več kot zaskrbljujoč in gre n račun najbolj elementarne kultur in izobraževalne pravice širok plasti delovnih ljudi in nezaposl nega prebivalstva.

Zakaj na tem področju v nob nem pogledu ne pridemo nikamor V razvitejših deželah se poslužu knjižnic 20 do 25 % prebivalce Slovenija sodi po številu zaposleni v sam evropski vrh, zato tudi za n taka številka ne bi smela biti prev ambiciozna. V resnici pa zelo poč raste število izposojevalcev knjig knjižnicah, teh je danes komaj 10 vseh prebivalcev. V zadnjih deset letih je ta odstotek porastel kom za dva procenta, pri tem pa je zn čilno, da je 60 % vseh bralcev knjižnicah iz vrst nezaposlenega pr bivalstva.

Za konec si oglejmo še eno zn čilnost naših knjižnic, ki je med dr gim tudi plod starih navad iz čita niškega obdobja. Pri nabavi nov knjižnih zvezkov prevladuje politik nakupovanja leposlovne literatur Pa vendar bi morale javne knjižnic v obdobju velikih znanstvenih d sežkov postati tudi pomembne i obraževalne institucije. V svetu vel načelo, da se nakupuje 40 % lep slovnih knjig in 60 % poučne strokovne literature. V slovenske sedemletnem planu razvoja smo z pisali, naj bi bil ta odnos pri nas proti 70 še vedno v korist lep slovju. Danes, sedem let kasneje, ugotavljamo izreden zaostanek, s imajo knjižnice v poprečju kom 17 % poučnih in strokovnih knji med kupljenimi knjigami v let 1968 pa jih tudi ni bilo več kot p tina. Izgovora, da se take knjige m lo izposojajo (8 % v odnosu na lep slovne knjige), pa seveda tudi ni mo goče kupiti kar tako. Znano je nam reč, da se (žal!) tudi nabava lep slovnih knjig vedno bolj nagiba prid zabavne literature, „ki najbo gre med bralci“. Razumljivo, kdo se temu čudil. Tudi nad množičn kupovanjem potrošne literature s ni kaj čuditi, če je trg z njo tak dobro založen in če se ob vsej te stihiji ne bomo zavzeli za bolj amb ciozne kulturne akcije v prid širjenj kvalitetne leposlovne in tudi stro kovne knjige.

Zveza kulturno-prosvetnih organ zacij Slovenije v svojem letošnje delovnem načrtu obeta nekaj ak temu v prid, upajmo pa, da bo širj nje dobre knjige našlo prednost mesto tudi v programskih in finan nih načrtih novoustanovljenih ku turnih skupnosti.

SONJA GAŠPERŠI

IZREDNO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE V MEŽIŠKI DOLINI

Velik razmah – malo osipa

V okviru delavske univerze Ravne na Koroškem deluje več oddelkov srednjih, višjih in visokih šol ● Nameravajo odpreti nove šole ● Izrednim dijakom in študentom pomagajo delovne organizacije

Delovnim organizacijam v Mežiški dolini manjkajo strokovnjaki. Po nepopolnih ocenah bi rabile delovne organizacije do leta 1975 blizu 500 novih strokovnjakov z višjo in visoko strokovno izobrazbo. Spričo oddaljenosti Raven na Koroškem od središč višjega in visokega šolstva na Slovenskem, navzlic potrebam in zanimanju zaposlenih, izredno šolanje do nedavnega ni bilo razvito. Lansko leto pa je Delavska univerza Ravne na Koroškem sklenila, da bo – kolikor je pač najbolj mogoče – približala zaposlenim iz Mežiške doline možnosti za izredno šolanje. Že ko je razpisala vpis v posamezne srednje, višje in visoke šole, je bil odziv naravnost presenetljiv. Zdaj pa z veseljem ugotavljajo, da tudi ni osipa.

V okviru Delavske univerze Ravne na Koroškem deluje v tej izobraževalni sezoni več oddelkov oziroma sekcij srednjih, višjih in visokih šol. Komercialno srednjo šolo obiskuje 36 slušateljev, Ekonomsko srednjo šolo prav tako 36 slušateljev, Medicinsko srednjo šolo pa 29 zdravstvenih delavcev. V 1. letniku Visoke ekonomsko komericalne šole je kar 54 izrednih študentov, v 1. letniku Višje tehniške šole pa, v vseh treh smereh, to je gradbeni, elektro in strojni, 33 izrednih študentov. Omenimo naj še, da je na Ravnah na Koroškem tudi oddelek kranjske šole za organizacijo dela.

Za izredno šolanje kažejo veliko zanimanje tudi delovne organizacije. Na Visoki ekonomsko komercialni šoli, na Višji tehniški šoli in v Medicinski srednji šoli je le malo izrednih študentov oziroma slušateljev, ki sami plačujejo šolnino. Največ samoplačnikov, kar zadeva šolnino, je v Komercialni srednji šoli.

Vodstvo Delavske univerze Ravne na Koroškem pa razmišlja prav zdaj o odprtju nekaterih novih šol. Tako računajo na začetek dela v oddelku upravne srednje šole, nadalje na ustanovitev centra za izredni študij na metalurški fakulteti, pa na šolo za zobozdravstvene asistente in na oddelek srednje kmetijske šole – poljedelsko-živinorejske smeri.

(ma)

inles

STAVBNO POHIŠTVO ZA VAŠ DOM

OKNA
VRATA
VEZANA OKNA
GARAŽNA VRATA

INFORMACIJE: Ribnica, maloprodaja tel. 87-212

BREST POHIŠTVO

Samoprispevek — da ali ne?

Ureditev otroškega varstva sodi med tista temeljna vprašanja, ki smo jim sindikati skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi dejavniki Ljubljane posvetili mnogo pozornosti. Znano je, da imamo v Ljubljani med 125 tisoč zaposlenimi kar 46 % ali 58 tisoč žena, kar še posebno zaostruje problem varovanja otrok v času, ko so njihove matere na delu. Podatki, ki smo jih zbrali, kažejo, da ima le slaba polovica med 22 tisoč otroki, ki so stari med 6 mesecev do 7 let, urejeno varstvo v družini, ostali pa so zajeti v vrtcih, ali pa njihovo varstvo ni zagotovljeno.

Pereča problematika otroškega varstva je zato že pred tremi leti spodbudila akcijo za intenzivno izgradnjo otroških varstvenih ustanov, ki je doslej dala zelo spodbudne rezultate, saj je bilo v tem času zgrajenih preko 3500 mest za otroke. Sedaj je v vrtcih nekaj manj kot 6 tisoč otrok, primanjkuje pa še 4500 do 5 tisoč mest. Zaradi pomanjkanja prostora so morale letos varstvene ustanove odkloniti preko dva tisoč prosilcev. Mnogi pa niso vložili niti prošenj, ker niso videli nobenih realnih možnosti, da bi bili njihovi otroci sprejeti.

Po izračunih bi potrebovali za dograditev manjkajočih kapacitet v naslednjih treh letih še okrog 100 milijonov dinarjev. Podražitve gradenj so močno zmanjšale učinek rednih virov iz naslova prispevka za otroško varstvo in prispevek občinskih proračunov, tako da primanjkuje za okrog 50 milijonov dinarjev.

MEstni sindikati smo skupno s predsedstvom MK SZDL in Zvezo prijateljev mladine Ljubljana ter občinskimi skupščinami že v juniju preteklega leta ocenili izvajanje programa urejanja otroškega varstva in obravnavali tudi možnosti za dodatno zbiranje sredstev. Med te možnosti smo šteli: razpis samoprispevka, povišanje prispevne stopnje iz osebnega dohodka, ali pa združevanje sredstev skladov skupne porabe v delovnih organizacijah. Glede na sprejete sistemske ukrepe je odpadla možnost povišanja prispevne stopnje na osebne dohodke; združevanje dela skladov skupne porabe pa je lahko le dopolnilni vir, ker bi preko teh sredstev sodeloval le manjši del delovnih ljudi.

Vodstvo mestnih sindikatov je o programih in predlaganih finančnih rešitvah informiralo osnovne organizacije in hkrati zaprosilo za njihova mnenja in stališča. Opredelitev večine osnovnih organizacij sindikata je bila, da je treba akcijo za intenzivno urejanje otroškega varstva preko izgradnje potrebnih varstvenih ustanov nadaljevati in zagotoviti dodatna sredstva.

Če se bomo v družbenopolitičnih skupnostih občin in mesta ter družbenih organizacijah dogovorili in odločili za razpis samoprispevka, bomo ljubljanski sindikati takšno akcijo podprli, tako politično kot tudi z neposredno ustvarjalno akcijo.

Predsedstvo Mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljana

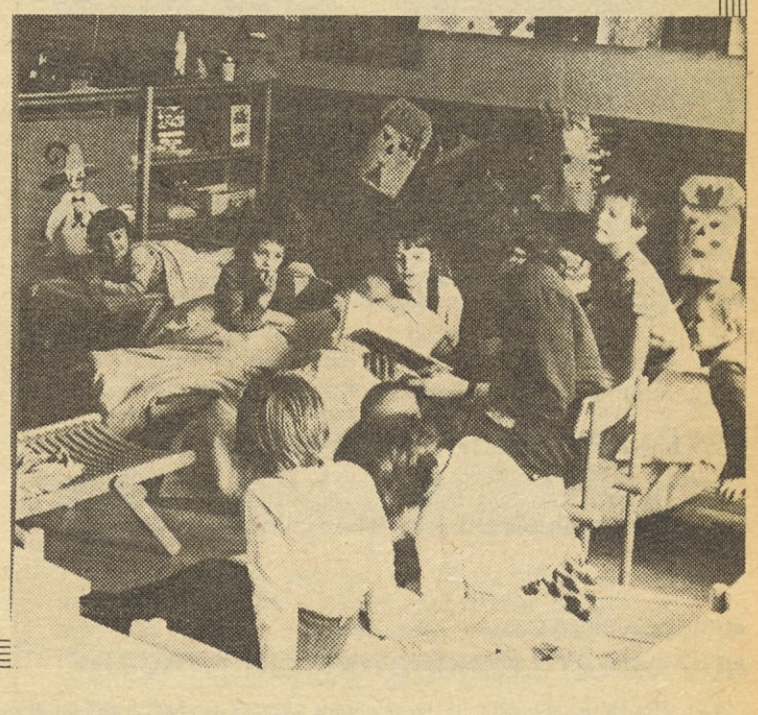

DOPISNIKI POROČAJO

BOHINJ

NOVA STANOVANJA

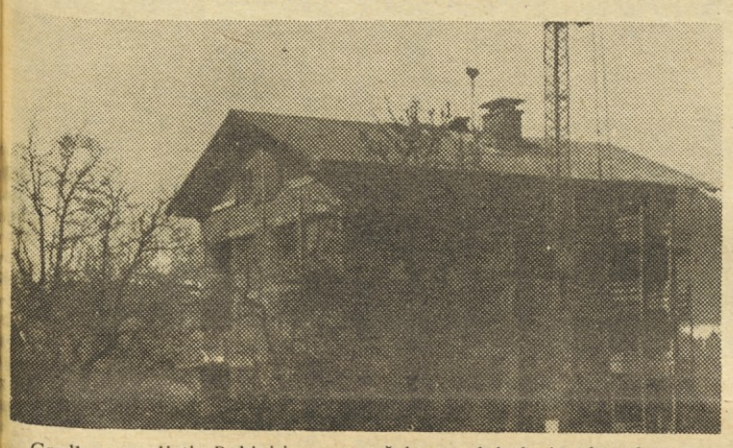

Gradbeno podjetje Bohinj je zopet začelo z gradnjo lani pod streho spravljenega bloka, v katerem bo 11 stanovanj. Računajo, da bodo jeseni vseljiva. Razen tega bodo za samopostrežnico zidali še dva enaka objekta, v katerih bodo stanovanja za trg. To bo za kraj vsekakor pridobitev, kajti spričo naraščajočega turizma se razvijajo tudi ostale dejavnosti, ki potrebujejo nove delavce, ti pa stanovanja, ki jih je sedaj premalo.

V. B.

CELJE

HOTEL Z 90 LEŽIŠČI

Pred dobrim letom je celjsko trgovsko in gostinsko – turistično podjetje „MERX" začelo graditi pri letnem kopalnem bazenu nov hotel. Hotel bo veljal nekaj nad 8.000 dinarjev, bo B kategorije, v njem pa bo 90 ležišč v eno in dvoposteljnih sobah. Restavracija v spodnjih prostorih bo lahko sprejela 100 gostov, ločena pa bo od dnevne restavracije, ki bo poleti namenjena kopalcem. Ob hotelu, ki bo odprt čez nekaj tednov, ima celjsko AMD svoj testirni center.

M. B.

GORNJA RADGONA

LETOVANJE ZA ČLANE SINDIKATA

Počitniška skupnost Gornja Radgona ima v Lovrečici pri Umagu svoj dom za letovanje članov sindikalnih organizacij. Čeprav bo v domu ob morju letos možno letovati že od 1. maja naprej, se bo uradna sezona v domu začela 2. junija in bo trajala do 2. septembra. Občinski sindikalni svet Gornja Radgona je že začel zbirati prijave za letovanje. Zanimanje za dopust je veliko, saj so cene zmerne. Oskrbni dnevi za člane sindikata bodo veljali 29 dinarjev, za otroke pa 17,50 dinarjev.

K. F.

RAVNE NA KOROŠKEM

PRIZADEVANJA ZA NOVA DELOVNA MESTA ZA ŽENSKE

Odborniki skupščine občine Ravne na Koroškem so sprejeli program za zaposlovanje žensk iz Mežiške doline. Sklenili so, da bo OS Ravne na Koroškem investitor izgradnje potrebnih proizvodnih prostorov, v katerih bi lahko zaposlili ženske. Predsedstvo OS pa so pooblastili, da najame potrebno posojilo za izgradnjo teh novih proizvodnih zmogljivosti.

–ma

TOLMIN

ZASEBNI OBRTNIKI SO ZA SVOJO SINDIKALNO ORGANIZACIJO

Na nedavnem sestanku so predstavniki zasebnih obrtnikov iz tolminske občine predlagali, da bi s pomočjo OSS ustanovili sindikalno organizacijo za delavce, ki so zaposleni v zasebnih obrtnih delavnicah. Menili so, da je treba tem delavcem zagotoviti enake pravice in dolžnosti, kot jih imajo delavci v družbenem sektorju.

J. Š.

ŽALEC

KONFERENCA SAMOUPRAVLJAVCEV

OSS pripravlja skupaj z občinsko skupščino in družbeno-političnimi organizacijami občinsko konferenco samoupravljavcev, ki bo 15. aprila v Žalcu. Na konferenci bodo ocenili razvoj samoupravljanja v žalski občini, delovanje skupščinskega sistema, prav tako pa tudi aktivnost krajevnih skupnosti in drugih oblik samouprave občanov.

M. B.

UREJANJE INTERNEGA ODDELKA SPLOŠNE BOLNIŠNICE V SLOVENJEM GRADCU

Za dobre 3 milijone dinarjev podražitev

Denar za investicijo zagotovljen ● Velike obveznosti in naloge slovenjgraške splošne bolnišnice ● Treba bo obnoviti tudi otroški oddelek te bolnišnice

Zaradi zastarelosti in nefunkcionalnosti so se lani v Slovenjem Gradcu odločili, da pristopijo k ureditvi internega oddelka tamkajšnje Splošne bolnišnice. Pri tem pa ne gre za nobeno povečanje zmogljivosti internega oddelka, pač pa zgolj za zagotovitev boljših pogojev za zdravljenje bolnikov ter za delo zdravstvenega osebja.

Po prvem izračunu, lansko leto, bi veljala obnova internega oddelka

za lepšo in bolj čvrsto postavo melbrosia® p.t.d. Ljubljana
medex

slovenjgraške Splošne bolnišnice nekaj nad 5 milijonov dinarjev. In sicer bi 2,2 milijona dinarjev zagotovila bolnišnica sama, z vročevanjem sredstev pri banki, 310.000 dinarjev bi znašal prispevek delovnih organizacij iz Mislinjske, Šaleške, Dravske in Mežiške doline, 2,5 milijona dinarjev pa bi bilo bančnih posojil. Občinske skupščine Slovenj Gradec, Velenje, Dravograd, Ravne na Koroškem in Radlje ob Dravi bi poravnale 70 % anuitet za bančna posojila, preostalih 30 % pa bolnišnica sama (plačala bi v ta namen v prihodnjih 10 letih okrog 1,1 milijona dinarjev).

PODRAŽITEV IN DEVALVACIJE NIHČE NI PRIČAKOVAL

V Slovenjem Gradcu niso računali, da bo prišlo med deli do tako občutnih podražitev gradbenih storitev in do devalvacije dinarja, saj morajo nekaj opreme tudi uvoziti. Kljub vsemu so se znašli pred dejstvom, da se stroški obnove povečujejo za več kot tri milijone dinarjev. Za kaj gre? Cene gradbenih materialov in storitev so se zvišale za nad 30 %. Zaradi tehničnih dopolnitev načrtov se bo gradnja podražila za okrog 950.000 dinarjev. Zaradi funkcionalnosti je treba takoj združiti stari in novi objekt internega oddelka ter opraviti potrebno adaptacijo južnega krila, ki je bila v načrtu pozneje, se pravi, da so se v Slovenjem Gradcu odločili za takojšnjo usposobitev in spojitev obeh objektov, to pa bo veljalo dodatnih 1,440.000 dinarjev. Ker bodo glavni vodi, klicne naprave in dvigala iz uvoza, so se stroški zanje po devalvaciji povečali za okrog 360.000 dinarjev. Obnova internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec bo po zadnjih računih veljala -- brez opreme – okrog 8,310.000 dinarjev, oprema – denar zanjo mora zagotoviti bolnišnica sama – pa bo veljala okrog 1,770.000 dinarjev.

ANUITETE ZA ZGRADBO BODO PLAČEVALE OBČINSKE SKUPŠČINE

V Splošni bolnišnici Slovenj Gradec so povedali, da imajo denar za obnovo internega oddelka zagotovljen. Bolnišnica mora v razdobju 1970 – 1972 vročiti pri banki za 10 let 2,760.000 dinarjev sredstev. Anuitete za najeto posojilo bodo plačevale občinske skupščine, in sicer bodo po letu 1974 bremenile občinske proračune anuitete letno takole: Dravograd 64.000 dinarjev, Radlje ob Dravi 130.000 dinarjev, Ravne na Koroškem 260.000 dinarjev, Slovenj Gradec 285.000 dinarjev in Velenje 260.000 dinarjev. Nekatere občinske skupščine (Slovenj Gradec, Dravograd) so te nove obveznosti že sprejele, druge pa jih bodo v kratkem).

V Splošni bolnišnici Slovenj Gradec pri tem opozarjajo na velike obveznosti tega kolektiva v zvezi z izboljševanjem pogojev za delo in zdravljenje. Kot že omenjeno morajo v treh letih vročiti banki 2,760.000 dinarjev, da bodo prejeli potrebno posojilo, obveznosti za kirurško-ginekološki blok znašajo 1,760.000 dinarjev (letna anuiteta 120.000 dinarjev), letos je odpovedala centralna sterilizacija, za kar bo treba odšteti 1,100.000 dinarjev, kar 1,770.000 dinarjev pa mora zagotoviti bolnišnica sama za novo opremo internega oddelka. Gre torej skupaj za okrog 7,400.000 dinarjev prispevka bolnišnice. To so velike obveznosti, zato je tudi razumljivo, da po sprejemu zaključnega računa za leto 1970 v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec niso namenili za sklad skupne porabe niti dinarja.

OBNOVITI BO TREBA LE ŠE OTROŠKI ODDELEK

Z obnovo internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec so začeli, prizidek mora biti usposobljen letos, stari del (imenovan tudi južno krilo) pa prihodnje leto. S tem bo slovenjgraška Splošna bolnišnica dobila sodobno urejen objekt, na ta način pa se bodo izboljšale razmere za zdravljenje in za delo zdravstvenih delavcev.

Na obnovo oz. sodobnejšo ureditev čaka zdaj le še severno krilo, v katerem je otroški oddelek. Verjetno tudi z ureditvijo tega oddelka v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec ne bodo morali več dolgo odlašati. In če bodo občinske skupščine pokazale tudi v prihodnje takšno razumevanje za reševanje problemov Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, potem tudi ne bo posebej težko.

M. L.

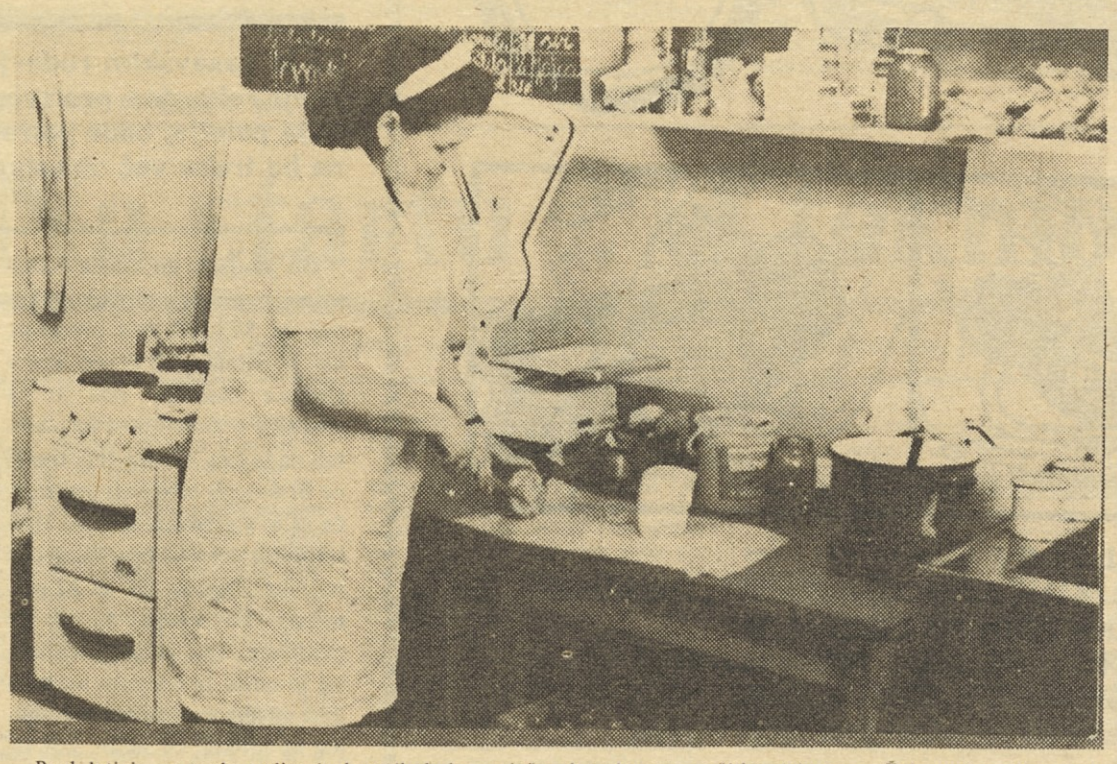

Pred leti je za tople malice in brezalkoholne pojače ob polurnem počitku delavcev v Železarni na Jesenicah skrbela gostinska enota Železar. Ker je bila dejavnost obsežna, raznolika in letni promet velik, so se pred dvema letoma v Železarni odločili in iz te enote ustanovili samostojno gostinsko podjetje Železar. Tej organizaciji so priključene tudi čistilke, ki imajo na skrbi pisarne in druge prostore v Železarni. Ker pa je prevažanje tople hrane iz centralne kuhinje v delilnice, ki jih je 10, dodatni strošek, ga delno krije Železarna iz svojih sredstev. Da pa bi ugotovili, koliko obrokov je prodanih, so pred nekaj meseci uvedli posebne mesečne bone za topli obrok.

Kljub finančni podpori Železarne pa gostinsko podjetje Železar komaj shaja. Zato razmišljajo, da bi se izkopali iz zaprtosti in začeli bodisi na Jesenicah ali kje drugje v bližini z donosnejšo gostinsko in turistično dejavnostjo.

Na sliki: v eni od delilnic hrane za železarje.

BRANKO BLENKUŠ

Podpora

V revirjih so odločno podprli sklep republiškega sveta sindikatov Slovenije, naj bi se zaradi občutne podražitve mleka povečal otroški dodatek za 10 din na mesec. Izdatki za to živilo so za marsikatero večjo družino precejšnji, zato je podražitev prizadela njihove mesečne proračune. Sicer pa tudi v Zasavju ugotavljajo, da kljub zamrznjenju cen te že vse letošnje leto naraščajo, in to celo nekaterim osnovnim živilom. Vprašanje je, kako v teh pogojih zaščititi družine z nizkimi osebnimi dohodki?

DOPISNIKI POROČAJO

JESENICE

NOVA BETONARNA

Ob glavni cesti z Jesenic proti Hrušici si je gradbeno podjetje Sava z Jesenic uredilo svojo betonarno. Postavili so jo na kraj, kjer jim lomljen

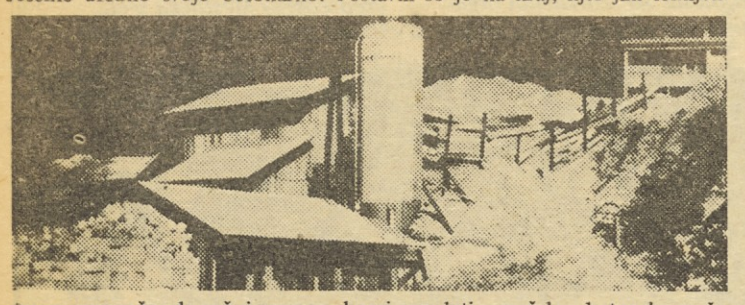

teren omogoča, da rečni gramoz skoraj sam leti v mešalec, betonska mešanica pa iz njega v tovornjake. Tako so si prihranili mnogo napornega dela. Betonsko mešanico razvažajo po vseh gradbiščih na Jesenicah in v okolici.

B. B.

CELJE

PETNAJST LESNIH PROIZVAJALCEV

Letošnje srečanje kolektivov lesne stroke bo v Celju. To republiško srečanje – lesariado bo v maju ali juniju organiziralo podjetje LIK Savinja. Predvidevajo, da bi na lesariadi nastopilo 15 lesnih proizvajalcev iz Slovenije.

M. B.

BOHINJSKA BISTRICA

NOV OBRAT LESNOBETONSKIH KVADROV

LIP Bled se je odločilo, da bo v obratu „Tomaž Godec" v Bohinjski Bistrici, kjer so doslej delali pretežno opažne plošče, začelo delati isospan – po slovensko lesobetonske kvadre. To so približno meter dolgi, negorljivi, lahki gradbeni elementi z veliko izolacijsko sposobnostjo. Uporabljali jih

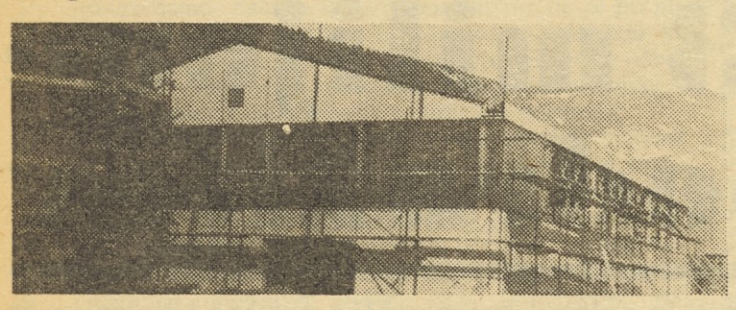

bodo pri gradnji raznih industrijskih hal. Pri izdelavi teh elementov bodo koristili lesne odpadke, ki jih bodo spremenili v iveri in pa cement ter še nekatere druge snovi. Nov obrat je že pod streho, vanj je treba postaviti le še stroje, ki so jih delno kupili doma, delno pa v Zahodni Nemčiji. Računajo, da bodo s poskusno proizvodnjo pričeli približno čez 3 mesece. Razen te industrijske hale prav sedaj dokončujejo tudi silos za iveri.

B. B.

OB DVAJSETI OBLETNICI SEMIŠKE ISKRE GOVORE JUBILANTKE

BREZ ISKRE BI UTONILI V POZABO

Pred dvajsetimi leti je bil 1. april za Semič v Beli krajini velik dan. Industrija za elektrozveze iz Ljubljane si tega dne ni privoščila prvoaprilske šale, temveč je čisto zares odprla v tem trgu svoj obrat. Lokacij je bilo več, vendar se je tovarna odločila za Semič zaradi velikega zaledja delovne sile. To zaledje je omogočalo hitro rast tovarne, ki ni imela problemov za zaposlovanje, čeprav je bila do nedavnega slabo povezana s svetom, saj so bile ceste milo rečeno grozne.

Tovarna je že v samem začetku pričela s proizvodnjo kondenzatorjev. Svojo prvotno proizvodnjo je obdržala ves čas, kljub raznim razdružitvam, integracijam itn. Kondenzatorji so iskano blago, saj jih rabijo pri vseh svojih izdelkih velikanke kot so Gorenje, Iskra, Obod itd. Semiška tovarna Iskra pa precej tudi izvaža, predvsem na Zahod na Švedsko, v Veliko Britanijo in ZDA. Z Vzhodom so sicer imeli nekaj stikov z Romunijo, vendar je bilo to kratkotrajno.

V letošnjem letu planirajo, da bodo izvozili za 1,500.000 dolarjev kondenzatorjev pretežno na Zahod.

Tudi celotna proizvodnja iz leta v leto strmo raste. Tako je v lanskem letu poskočila v primerjavi z letom 1969 za celih 39 odstotkov, letošnjo proizvodnjo pa so planirali v vrednosti 78,918.500 dinarjev. Če bodo plan realizirali, bodo presegli lansko realizacijo za celih 23 odstotkov.

Ob vsej tej rasti proizvodnje razumljivo povečujejo tudi stalno število zaposlenih. V lanskem letu je Iskra zaposlila 166 novih delavcev, tako da sedaj šteje tovarna 720 zaposlenih, ki so povprečno stari 28 let. Za vse te zaposlene pa je treba najti stanovanja, saj vsi ne morejo hoditi ali se voziti domov, Semič pa je majhen kraj in je število privatnih sob omejeno. Tovarna si je zato zadala kot eno poglavitnih nalog reševanje stanovanjskega problema.

Sekretar Iskre TONE MARENTIČ je povedal: „Skrbimo za delavce kolikor je le mogoče. Strokovnjakom damo takoj stanovanja, saj bi sicer ne prišli sem, mi pa jih, razumljivo, potrebujemo. Doslej smo že zgradili štiri bloke, peti pa bo tudi kmalu gotov. Tovarna pomaga tudi pri individualnih gradnjah in tako smo v lanskem letu razdelili 60 posojil za novogradnjo in 60 posojil za popravila. Tudi letos smo sklenili zainteresiranim pomagati s krediti, saj skrbimo za delavce. Uredili smo lastno ambulanto, menzo itn."

Tovarna je duša kraja, saj ga tudi gospodarsko dviguje. Kaj bi bil danes Semič brez Iskre, je vprašanje, jasno pa je, da ima bodočnost, ker je tovarna perspektivna.

Tovarna je v 20 letih rasla, se širila in se še bo. Prihajali so vedno novi ljudje, nekateri pa so spremljali tovarno že od samega rojstva.

ANICA VIDMAR se spominja, da so že pred otvoritvijo urejevali tovarno ves mesec in pri tem je pomagala. „Ko sem slišala, da dobimo tovarno, sem takoj pohitela v službo, na katero sem komaj čakala. Doma nisem imela od česa živeti, saj nismo imeli skoraj nič zemlje, v službi pa tudi ni bil nihče. Mnogi so z nezaupanjem gledali na tovarno, mi v njej pa smo bili srečni, saj smo bili zelo povezani. Počasi se je strah pred Iskro izgubil in vrasla se je v kraj. Tedaj, pred 20 leti, sem zaslužila komaj za življenje, za obleko je ostalo nekaj skromnih dinarjev. Kljub temu pa je bila tedaj delovna morala višja. Vsi smo se bali za kruh, danes pa kot da je delavcem vseeno zanj.

LJUBA ČAS je prišla nekaj dni pozneje k Iskri, vendar tudi že pred 20 leti. „Ko sem prišla," je začela, „smo vse navijali z ročnimi strojčki. Zame je bila tovarna tako grozno velika, čeprav je zaposlovala le 16 ljudi. Ko sem bila mlada, si nisem nikoli mogla misliti, da bo tovarna postala tako velika, kot je danes. In da bomo imeli toliko strojev."

Za kontrast tem jubilantkam pa smo se pogovorili še s komaj

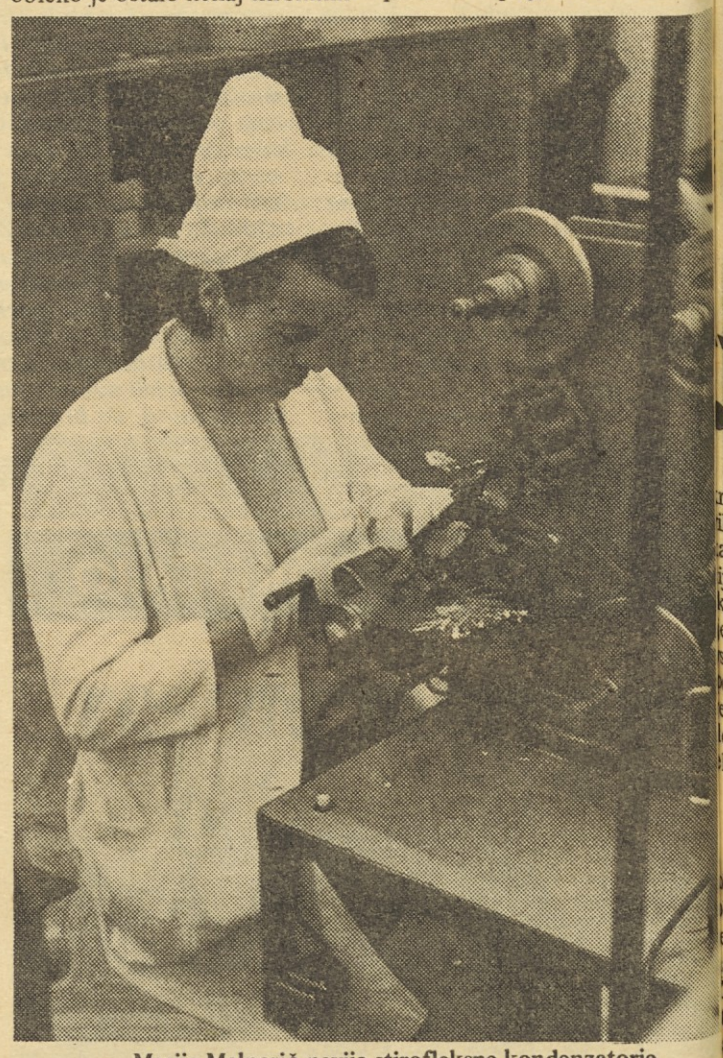

Marija Malnarič navija stirofleksne kondenzatorje

dva meseca zaposleno DARINKO SIMONIČ. „Imam dveletno strojepisno šolo, pa delam za strojem, ker drugega delovnega mesta nisem dobila. Preden mi je zbolela mati in sem morala zato pustiti službo, sem bila zaposlena v Litostroju. Prehod je bil po petih letih le malo težak, saj je tu večja disciplina, vendar pa so medsebojni odnosi mnogo boljši.

Tekst in foto:
MILOVAN DIMITRIĆ

NOV COLIBRI 3,5 KS

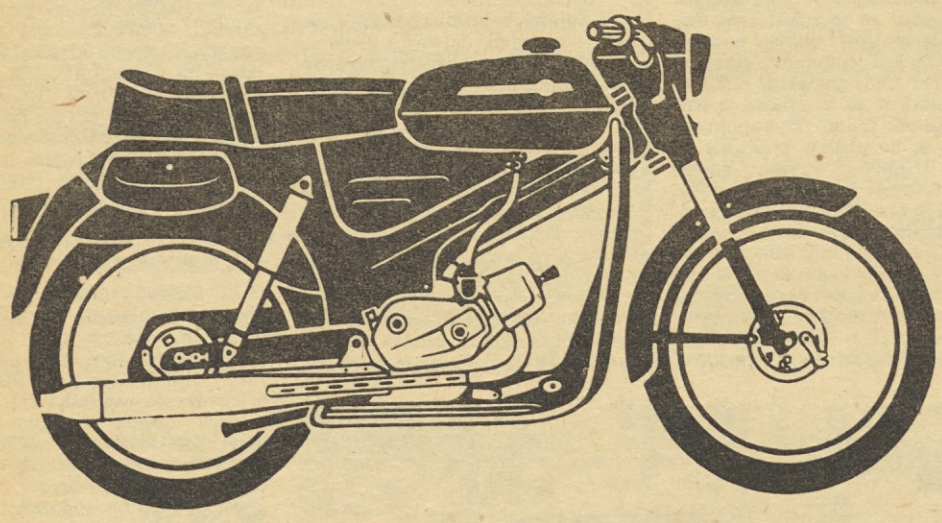

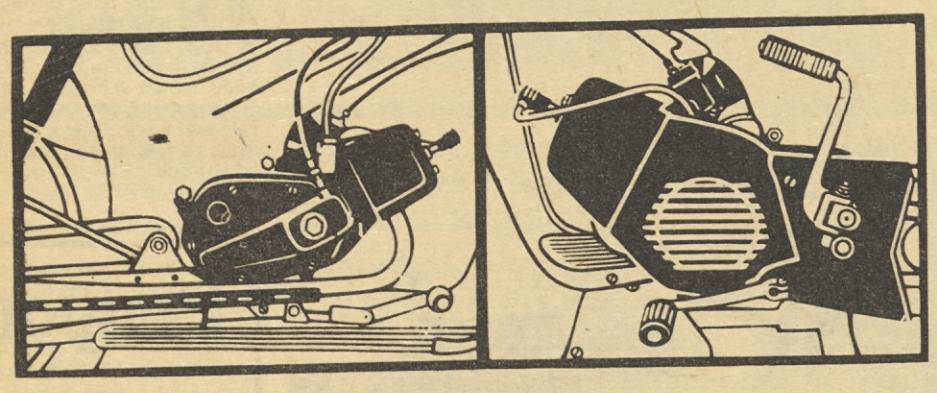

COLIBRI 14-VN
ODLIKUJEJO MOČ, HITROST, PROŽNOST,
NIZKA PORABA GORIVA,
ŠTIRISTOPENJSKI MENJALNIK
IN ŠE DRUGE IZBOLJŠAVE
PREVERITE SAMI COLIBRI 14-VN!

TOMOS-KOPER

LETOS ŽE POL MILIJONA TON PREMOGA

Če bi zasavskim rudarjem šlo vse leto tako dobro izpod rok, bi utegnili imeti rekordno proizvodnjo premoga ● Ker pa je pomlad in za njo prihaja poletje, bodo potrebe po tem gorivu seveda nekoliko manjše, zato jim ne bo treba več ob sobotah in nedeljah v jame, kot je bilo to v minulih treh mesecih

Od januarja do konca marca so v zasavskih rudnikih nakopali že 513.000 ton premoga, kar je najmanj 10 % več, kot v enakem obdobju lani in za okroglih 6 % več, kot so planirali za ta čas. Po vsej verjetnosti ne bi dosegli tolikšnih uspehov, če ne bi v glavnem končali investicijskih del v obratu Kotredež rudnika Zagorje, če ne bi prenehala fluktuacija, ki jih je predvsem lani huje prizadela, saj je odšlo iz podjetja najmanj 250 mladih kvalificiranih rudarjev in seveda, če ne bi, kot rečeno, obratovali malone vse proste sobote in precej nedelj.

Delavski svet podjetja se je te dni odločil nekoliko povečati letošnji proizvodni program. Namesto predvidenih 1 milijon 600.000 ton, bodo pridobili 1 milijon 735.000 ton „črnega zlata", s tem pa bo celotni dohodek podjetja dosegel okrog 239 milijonov din, ostanek dohodka pa naj bi znašal kar enajst in pol milijona din, kar Zasavskih premogovnikih menda še nikoli ni bil primer. Razumljivo je, da predvidevajo tudi nadaljnji porast osebnih dohodkov zaposlenih, še posebej zavoljo tega, ker računajo tudi na bistveno povečanje storilnosti. Nagrajevanje v tem velikem zasavskem podjetju seveda še ni tako stimulativno, kot vodstvo in osrednji delavski svet želita, ne glede na to pa kaže poudariti, da so v prvih treh mesecih letos lahko bistveno izboljšali osebne prejemke rudarjev in za sobotno delo so uvedli 25 % pribitek.

–m–

Vaša
zlatarna in urarna
ŠULIGOJ
ustanovljena 1908
ul. Carducci 49
GORICA
tel. 5657
Zastopstvo
»LONGINES«
Zlato za zobe že
rafinirano

Vedno na zalogi bogata kolekcija damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. Na voljo so tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.
Torej, v Modni hiši oblačila za ženo, moža, hčerko in sina!

PRODAJNI SERVIS
modna hiša
LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

CELJE

Na razpis komisije za rekreacijo pri OSS se je prijavilo za tekmovanje v šahu kar 31 sindikalnih organizacij. Ekipe so na osnovi lanskoletnih rezultatov razdeljene v tri lige. Prva bo igrala vsak četrtek, druga vsak ponedeljek in tretja vsak torek ob 18. uri v šahovskem domu. Naslov prvaka brani ekipa Ingrada.

◆ ◆ ◆

V bližnji prihodnosti se obeta prebivalcem celjske občine pridobitev manjšega rekreacijskega centra pri Mlinarjevem Janezu na Teharju. Železarna Štore in njena gotinska enota sta iniciatorja za ureditev travnatih površin za športno-rekreacijskimi objekti, prostorom za piknike in kar je najbolj zanimivo, s postavitvijo petih olimpskih plastičnih bazenov, dimenzije 8 x 8 metrov. Ob pomanjkanju podobnih površin v Celju velja iniciativo sindikalne organizacije Železarne vsekakor pozdraviti.

T. GORŠIČ

SLOVENSKA BISTRICA

Z uvedbo prostih sobot si sindikalna organizacija vsmpola še intenzivneje prizadeva, da bi omogočila svojim delavcem aktivno rekreacijo. Tako je bilo v nedeljo, 14. marca v bližini planinskega doma Antona Štuhca na bistriškem Pohorju že peto tekmovanje smučarjev v slalomu in smuku, ki se ga je udeležilo blizu 50 članov kolektiva.

V. HORVAT

ČRNA

Na medobratnih sankaških tekmah Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, ki so jih priredili v Črni, je zmagal J. Kovše, s časom 4:03,5. V ekipni konkurenci pa so bili najhitrejši sodelavci ravenskega obrata. Njihov skupni čas: 12:44,1.

V. B.

LJUBLJANA

V soboto, 22. maja in v nedeljo 23. maja 1971 bo v javnih skladiščih v Ljubljani velika mednarodna dirka v kartingu. Prireditev bo pod okriljem mednarodne avtomobilistične zveze FIA oziroma njenega komiteja za karting CIK. V okviru te izvodnevne prireditve bo tudi tretja dirka za letošnje prvenstvo Jugoslavije v kartingu.

XII. LETNE SINDIKALNE ŠPORTNE IGRE OSS TRBOVLJE

Ob pomoči ŠD Trbovlje

S tekmovanjem v kegljanju so se letos pričele v Trbovljah že dvanajste letne sindikalne igre trboveljskih delovnih kolektivov. Medtem ko so bile prva leta igre izmenično pod pokroviteljstvom in organizacijo enega izmed delovnih kolektivov te zasavske občine, pa so letošnje igre že šesto leto zapored v organizaciji Občinskega sindikalnega sveta Trbovlje.

Za letošnje tekmovanje se je prijavilo skupno 151 ekip sindikalnih športnih aktivov iz 19 trboveljskih delovnih organizacij. Več kot tisoč tekmovalcev bo sodelovalo v tem res množičnem rekreativnem tekmovanju. Nastopajoči se bodo pomerili v kegljanju, malem nogometu, odbojki, šahu, namiznem tenisu, plavanju, balinanju in streljanju z zračno puško.

Iz razgovora s Francem Saderjem smo izvedeli, da je med delovnimi ljudmi osrednjih revirjev iz leta v leto več zanimanja za rekreacijsko športno udejstvovanje. To nam še posebej nazorno potrjuje podatek, da je na prvih tovrstnih igrah sodelovalo le nekaj deset posameznikov, danes pa že govorimo o tisoč udeležencih.

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti
polljuven
medex
Ljubljana

Občinski sindikalni svet je prepustil letošnjo izvedbo tekmovanja članom posameznih športnih sekcij pri Trboveljskem športnem društvu, tekmovanja sama pa bodo na sporedu vse do jeseni.

Ena izmed najbolj množičnih športnih panog sindikalnih športnih aktivov v Trbovljah je vsekakor kegljanje, saj se je letošnjega tekmovanja v kegljanju udeležilo kar 28 ekip. Zmagala je prva ekipa SGP Zasavje in od organizatorja prejela v trajno last lep pokal.

Rezultati kegljanja-borbeno: 1. SGP Zasavje I. 556 podrtih kegljev, 2. Rudnik Trb. II. 540, 3. Elektrarna Trb. I. 492, 4. Elektro Trb. I. 490, 5. Iskra Trb. I. 489, 6. Rudnik Trb. I. 489, 7. STT I. 486, 8. Cementarna I. 472 itd.

J. TURK

V globokem blatu cilju naproti

LJUBEČNA

V kolektivu Opekarne Ljubečna dajejo čedalje večji poudarek dnevni in tedenski rekreaciji. Posebno zadnji dve leti je bilo na tem področju veliko storjenega. Čeprav je rekreacija v tem kolektivu še v povojih, so že vidni uspehi. V dveh letih so uspeli vključiti v dnevno rekreacijo več kot desetino delavcev. Pri tem pa je potrebno omeniti tudi komisijo za rekreacijo in oddih pri občinskem sindikalnem svetu Celje, ki je znala preko svojih poverjenikov tudi v manjših kolektivih organizirati privlačno dejavnost. Razna tekmovanja v okviru sindikalnih športnih iger postajajo čedalje bolj zanimiva tudi za manjše kolektive. Tako je tudi v Ljubečni, kjer imajo žensko in moško ekipo v streljanju in kegljanju. Posebno so aktivni kegljači, ki prirejajo razna medobratna tekmovanja, ki privabljajo čedalje več novih delavcev.

M. BRECL

SRAMOTA!

Nedavno je prejelo uredništvo našega časopisa vest, da v nekem manjšem slovenskem kraju, mirno bi lahko zapisali vasi, iz leta v leto raste zanimanje za športno dejavnost.

Vsekakor lepo in spodbudno, pa vendar nič posebnega. Pojav je namreč precej vsakdanji.

Povsod, v mestih in na vasi, je vse več ljudi, ki jim je postala športna rekreacija navada. Zaprtost, monotonost in utrujajoč vsakdanji ritem na delovnih mestih vse bolj silijo človeka na plano, k aktivnemu oddihu na zraku in soncu.

Skratka nič posebnega, če omenjena vest ne bi poročala tudi o tem, da v kraju ni pravega razumevanja za telesno-kulturno dejavnost, češ, da morajo športniki delno tudi sami kriti stroške za nakup potrebne opreme.

Pa so res reveži ti ljudje! S športom se ukvarjajo, pa še stroške imajo s tem. Kdo bi si mislil, da je kaj takega sploh mogoče! In to pri nas, v najpravičnejši družbi . . .

Pa vendar je. In, da je vse skupaj še bolj žalostno, primer ni osamljen. Sploh ne! Vse več je namreč ljudi, ki so se pripravljeni žrtvovavti za šport, če bi družba le imela za kaj takega razumevanje.

In kako so skromni ti ljudje: za začetek običajno ne zahtevajo nič drugega kot potrebno opremo in recimo prav skromno hranarino. Zares nič drugega! Seveda, za začetek . . .

Revčki, tako so skromni, da jih včasih še ne razumemo! Uslugo nam delajo, svoj prosti čas žrtvujejo za nogomet, odbojko, smučanje, izlete, planinarjenje, ribolov in ne vem kaj še vse, pa vendar morajo delati vse to, pomislite – zastonj! Zares, ni, da bi človek govoril . . .

Sramota! *A. ULAGA*

OBČINSKO PRVENSTVO V KEGLJANJU

SVILANIT PRVI

Na pobudo občinskega Sindikalnega sveta Kamnik in v organizaciji KK Svilanit je bilo v nedeljo 21. marca v Kranju na kegljišču KK Triglava prvenstvo sindikalnih podružnic občine Kamnik v kegljanju.

Tekmovanje je presenetilo vse, tako glede udeležbe kakor tudi velike borbenosti nastopajočih. Zanimivo je, da je bilo tekmovanje organizirano v Kranju, ker v Kamniku takega športnega objekta zaenkrat še ni. Srečanje je pokazalo, da bi verjetno prav ta športna panoga postala najmnožičnejša, v kolikor bi imeli v Kamniku kegljišče. Tekmovalci so enotno podprli izgradnjo sodobnega avtomatskega kegljišča.

V tekmovanju za prehodni pokal OSS Kamnik so dosegli najboljše rezutate: Svilanit I. 2319 kegljev, 2. Titan I. 2246 kegljev, 3. Svilanit II. 2151 itd.

ENKRATNA MOTOKROS PRIREDITEV V OREHOVI VASI

V BLATU IN DEŽJU

Šesto mednarodno tekmovanje v motokrosu za Veliko nagrado Štajerske in obenem tudi balkansko prvenstvo, je bilo razburljivo kot malokdaj doslej. Za to je poskrbelo 51 tekmovalcev iz 13 držav in pa izredno težavna proga. Zaradi ilovnatega terena in izredno globokega blata, ki je na nekaterih mestih jeklene konjičke dobesedno požrlo in jih ni več spustilo iz svojega lepljivega objema, razumljivo marsikdo od nastopajočih ta dan ni videl cilja.

BREST
POHIŠTVO

Izredno zahtevna 2000 metrov dolga proga, spolzka in premočena, pa je bila v bistvu glavni čar nepozabne nedeljske prireditve na obronkih Radizla. Veliko število gledalcev, ki so prišli na mednarodno tekmovanje od blizu in daleč, je torej kljub deževnemu vremenu v celoti prišlo na svoj račun. Številni so bili razburljivi trenutki in borba z razmočeno ilovico ter strmo speljano tekmovalno stezo zares enkratna . . .

Kljub temu, da ima proga v Orehovi vasi številne pasti, ki so bile posebno to pot za marsikoga izmed nastopajočih usodne, so jo tekmovalci brez izjeme zelo pohvalili. Pohvala pa seveda ne velja le progi, temveč v prvi vrsti požrtvovalnim organizatorjem, ki so tudi za letošnje mednarodno tekmovanje v motokrosu poskrbeli tako vzorno.

Na sporedu je bilo pet tekov po trideset minut in dva kroga. Prvi in tretji tek sta hkrati veljala tudi za državno prvenstvo in balkanski pokal. V teh tekih so nastopili jugoslovanski, bolgarski in romunski tekmovalci. Skoraj vsi so vozili na motorjih ČZ. Za vsako ekipo je nastopilo po šest vnaprej izbranih tekmovalcev. Rezultat štirih najboljših je veljal za končno oceno. Zmagovalci v tej konkurenci so bili Romuni, ki so se plasirali kot posamezniki na prvo mesto tudi v obeh vožnjah. Na drugo mesto so se uvrstili Jugoslovani, na tretje Bolgari . . .

Izredno dramatičen in razburljiv je bil finale. Za Veliko nagrado Štajerske sta se potegovala Nielsen in Viertz. Z naskokom 150 metrov je končno prvi pretrgal ciljno vrvico M. Wiertz, odlični tekmovalec iz Belgije. Drugi je bil Šved G. Nielsen, tretji Nizozemec Van Peer itd. Naš najboljši tekmovalec je bil Mirko Vesenjak, ki se je z motorjem ČZ uvrstil na odlično 11. mesto.

Občni zbor Planinskega društva PTT Maribor

Preteklo soboto so se že štirinajstič zbrali na občnem zboru člani Planinskega društva PTT Maribor, da bi pregledali delo v preteklem letu in napravili načrte za prihodnje obdobje.

Društvo šteje 517 članov, delavcev PTT podjetja Maribor. To je razveseljivo, saj ima kolektiv tega podjetja komaj 807 članov. Temu primerna je bila tudi pomoč PTT podjetja Maribor, ki je s finančnimi sredstvi in brezplačnimi prevozi omogočilo aktivno delovanje društva in dobro oskrbovanje Poštarske koče pod Plešivcem.

Glavna dejavnost društva je bila usmerjena v skrb za rekreacijo in oskrbovanje Poštarske koče pod Plešivcem. Društvo je organiziralo v preteklem letu 19 izletov v planinski svet, ki so bili dobro obiskani. Zelo dobra je bila udeležba na štiridnevnem izletu v Julijce, ki se ga je udeležilo 30 planincev. Na III. zboru planincev PTT Slovenije v Vratih je bilo blizu 100 članov tega društva, na XVIII. zboru jugoslovanskih PTT planincev pri Boračkem jezeru pod Prenjem pa 16.

Člani društva so prehodili tudi številne transverzale: 7 članov je prehodilo Koroško planinsko transverzalo, 3 Kozjansko planinsko transverzalo, trem članom pa so na občnem zboru podelili znake za prehojeno slovensko planinsko pot št. 1 in sicer Slavku Mihcu in Pavli ter Matevžu Gozel.

Na občnem zboru je bil izvoljen novi upravni odbor, ki ga bo še naprej vodil dolgoletni predsednik Anton Gosar.

J. D.

XIII. TEKSTILIADA NA ZELENICI

Na startu 274 tekmovalcev

Kljub muhastemu vremenu, megli, dežju in plazovom je bilo na Zelenici lepo

Pod pokroviteljstvom Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije ter Bombažne predilnice in tkalnice Tržič so bile minulo soboto na smučiščih Zelenice že trinajste zimske športne igre smučarjev tekstilnih podjetij Slovenije. Prireditelj XIII. tekstiliade je bil tovarniški odbor sindikalne podružnice Bombažne predilnice in tkalnice Tržič, ki je zahtevno nalogo opravil takorekoč vzorno.

Kot že tolikokrat se je tudi to pot na Zelenici tik pred prireditvijo skujalo vreme. No, ne glede na to so potekale igre po predvidenem urniku. Ob otvoritvi je izza oblakov za nekaj minut celo pogledalo sonce, pa je bilo veselja kaj kmalu konec. Smučišča je prekrila megla, ki sta si ji za nameček pridružila tudi droben dež in veter.

Seveda se smučarji niso dali motiti. Med grmenjem plazov so se vešče in hrabro potegovali za kar najboljšo uvrstitev, saj so najboljše čakala zares lepa priznanja.

Za tekme se je prijavilo kar 317 tekmovalcev. To je v primerjavi z letošnjimi drugimi sindikalnimi zimskimi športnimi igrami zelo veliko. Res je, na start je pozneje prišlo nekaj deset smučarjev manj – natančno 274 – s čimer pa se XIII. tekstiliada kljub vsemu še vedno uvršča med letošnja najbolj množična tekmovanja na snegu. Na kratko: nastopajočim in organizatorjem lahko v vsakem primeru samo čestitamo!

Predstavniki tekstilnih podjetij in tekstilnih šol so tekmovali v petih skupinah oziroma v petih tekmovalnih razredih: ženske posebej v enem razredu in moški v štirih, seveda glede na leta. Po pričakovanju je nastopilo največ smučarjev v razredu mlajših članov. Posebej razveseljivo pa je, da se je uvrstil razred, v katerem so nastopile ženske, po množičnosti na tretje mesto! Tudi ta podatek je v primerjavi z drugimi letošnjimi sindikalnimi tekmovanji zares razveseljiv. Vemo namreč, da je ženske težko pritegniti k aktivnemu oddihu, še posebej, ko gre zares – za čast in točke.

Skratka: ne glede na muhasto vreme, ki je tudi to pot ponagajalo smučarjem slovenskih tekstilnih podjetij, je XIII. tekstiliada na Zelenici lepo uspela glede udeležbe, organizacije in seveda kvalitete tekmovalcev.

In kdo je na XIII. tekstiliadi najhitreje prevozil zahtevno smučarsko progo? Najvišjo lovoriko so pobrali domačini, sicer pa je vrstni red ekip naslednji:

1. BPT (I.) Tržič (Marjeta Dovžan, Ciril Frantar, Vili Lang, Mirko Nadišar, Janez Laibacher) – 2.44,87, 2. BPT (II.) Tržič (Milena Čufar, Jože Logar, Viktor Švab, Jože Čarman, Bruno Toran) – 2.53,89, 3. Tekstilni center Kranj (Meglič, Pogačnik, Pintar, Šmid, Gorjanc) – 2.59,82, 4. MTT Maribor (I.) – 3.01,17 itd.

Posamezniki:

Mladinci: 1. Pavel Bajt (Tekstilindus Kranj) 0.31,67, 2. Šmiljan Bogataj (BPT Tržič) 0.34,59, 3. Stane Dolinar (BPT Tržič) 0.38,38 itd.

Mlajši člani: 1. Mirko Nadišar (BPT Tržič) 0.28,0, 2. Aleš Šmid (Tekstilni center Kranj) 0,28,73, 3. inž. Matjaž Šmuc (Jux Ljubljana) 0.29,29, 4. Janez Gorjanc (Tekstilni center Kranj) 0,29,49, 5. Janez Laibacher (BPT Tržič) 0.30,17, itd.

Ženske: Alenka Meglič (Tekstilni center Kranj) 0.36,1, 2. Marjeta Dovčan (BPT Tržič) 0.36,4, 3. Jelka Pelan (Jux Ljubljana) 0.37,3, itd.

Seniorji: 1. Dominiko Uršič (Toper Celje) 0.34,2, 2. Milan Česen (Veletekstil Ljubljana) 0.45,0, 3. Branko More (Jux Ljubljana) 0.46,7, itd.

Starejši člani: 1. Jože Pogačnik (Veletekstil Ljubljana) 0.32,1, 2. Ciril Frantar (BPT Tržič) 0.34,9, 3. Vili Lang (BPT Tržič) 0.35,4, itd.

-a

Bo denar?

V Rogaški Slatini že več let uspešno posluje podjetje KORS – Konfekcija Rogaška Slatina. Rast tega podjetja, ki nenehno povečuje vrednost proizvodnje, je za sicer nerazvito občino Šmarje velikega pomena, saj Konfekcija daje kruh velikemu številu ljudi. Lani so v KORS izdelali za 22 milijonov dinarjev izdelkov, in sicer plaščev in hlač za moške, ženske in otroke, letos pa računajo, da bodo proizvodnjo povečali na 32 milijonov dinarjev. S kvaliteto, ki so jo dosegli v zadnjih letih doma in tudi v tujini, so že toliko poznani pri odjemalcih, da ne zmorejo več vseh naročil.

Pred dvema letoma so se sicer preselili v nove prostore, ki pa jim že postajajo pretesni. Če bi proizvodne prostore še razširili, bi lahko mislili na specializirano proizvodnjo. Vprašanje pa je, če bodo prostore lahko razširili, saj ni denarja. Podjetje je namreč zadnja leta vlagalo vsa razpoložljiva sredstva v svoj razvoj. Sedanje prostore so zgradili s krediti. Denar iz skladov pa sproti porabijo za nakup novih strojev, ki so jim nujno potrebni za nemoteno in povečano proizvodnjo. Denar za novo investicijo bi morali dobiti iz sklada za razvoj manj razvitih območij Slovenije. Kljub temu, da so načrti že gotovi, pa denar iz tega vira še ni zagotovljen.

Če bi zgradili nov obrat, ne bi rešili samo problema brezposelnosti precejšnega števila okoliških prebivalcev, temveč bi v podjetju lahko prešli tudi na specializacijo. V sedanjem obratu bi potlej izdelovali samo suknjiče in plašče, v novem pa bi izdelovali hlače.

KORS sodi med podjetja, ki sledijo modnim dosežkom in dopolnjuje sedaj tisto, kar večja konfekcijska podjetja ne morejo izdelovati. To je sicer prednost za prodajo, vendar je proizvodnja maloserijska. Prav zaradi tega se v Rogaški Slatini trudijo, da bi postali večji, da bi specializirali proizvodnjo in proizvajali več.

MILAN BRECL

Poslej: več in bolje

Ko zadnje tedne v delovnih organizacijah razmišljajo o tem, kako gospodariti v pogojih stabilizacije, da bodo rezultati kar najboljši, so ponekod prišli do prav zanimivih ugotovitev, katerim že sledijo tudi nekatere konkretne akcije.

Gospodarjenje v zaostrenih pogojih nedvomno terja kar najbolj smotrno in racionalno koriščenje proizvajalnih naprav in delovnega časa. Pa to resnično tudi delamo, so se začeli vpraševati v delovnih organizacijah, posebej tam, kjer jim ni vseeno, kakšen bo jutrišnji dan? Ugotovili so, da pravzaprav pri nas ne velja 42-urni delovni teden. Toliko časa smo prisotni na delovnem mestu, delamo pa manj. Ponekod je v veljavi 39-urni delovni teden (polurni odmor med delom), ali pa še manj, seveda če upoštevamo prisotnost zaposlenih na delovnem mestu oziroma njihovo angažiranost v proizvodnem procesu.

Pa tudi sicer – kot ugotavljajo statistike – delamo samo 265 dni v letu. 100 dni počivamo, in to zaradi nedelj, praznikov in zadnje čase tudi zaradi prostih sobot.

Proizvajalne naprave in delovni čas – kot marsikje ugotavljajo – še niso najbolj smotrno izkoriščeni. V delovnih organizacijah, kjer se zavedajo, da je predvsem od njih samih odvisno, kako bodo poslovali in gospodarili v prihodnje, so se nad ugotovitvami zamislili in tudi že začeli ukrepati. Predvsem si prizadevajo, da bi stroji in druge naprave obratovale kar največ ur na dan, da bi torej tekli noč in dan.

In kaj je bilo storjenega?

V TOVARNI USNJA Slovenj Gradec uvajajo tretjo izmeno v vse obrate. Pri tem ne gre samo za večjo izkoriščenost obstoječih proizvodnih zmogljivosti, pač pa tudi za več deset novih delovnih mest!

V ŽELEZARNI RAVNE na Koroškem razpravljajo prav te dni o predlogu, da bi – zaradi nujnosti povečanja proizvodnje – delali tudi ob prostih sobotah, pa tudi ob nedeljah, kadar bi bilo treba. Delo ob prostih sobotah – to je delo nad 265 dni v letu – bi plačevali z dodatkom za nadurno delo.

Tudi v velenjskem GORENJU bo te dni v tovarni pralnih strojev stekla v montaži še ena izmena.

To so seveda le trije primeri. Je pa v Šaleški, Mislinjski, Dravski in Mežiški dolini še nekaj podobnih prizadevanj delovnih skupnosti. In ni naključje, da so začeli razmišljati – in tudi pozneje akcijsko ukrepati – predvsem še v tistih delovnih organizacijah, ki močno povečujejo izvoz oziroma z izvozom ustvarijo precejšen del realizacije. Ti kolektivi so pravzaprav vsak dan sredi konkurenčnega boja na svetovnem tržišču (in v tem boju tudi uspevajo), zato tudi ni čudno, če so se začeli prvi zavedati, da je treba v prihodnje bolj izkoriščati proizvajalne naprave. Tehnologija se hitro menja, hitro pa je treba menjati tudi stroje. Zato jih je treba v času, ko so v tovarnah, v kar največji meri izkoriščati. M. L.

V pričakovanju turistične sezone in vročih poletnih dni

ČZP Delavska enotnost

je izdala

Priročnik

ZA JAVNO RAZPRAVO O SPREMEMBAH USTAVE SFRJ

Brošura obsega:

- REFERAT EDVARDA KARDELJA NA PREDSEDSTVU CK ZKJ
- EKSPOZE PREDSEDNIKA ZVEZNE SKUPŠČINE MILENTIJA POPOVIĆA OB SPREJEMU DOKONČNEGA BESEDILA OSNUTKA USTAVNIH AMANDMAJEV
- USTAVNE AMANDMAJE Z OBRAZLOŽITVIJO
- USTAVO SFRJ IZ LETA 1963

Vsem, ki so Priročnik naročili v prednaročilu, smo ga pričeli pošiljati v četrtek in ga je večina prednaročnikov do danes že prejela. Zanje je veljala prednaročniška cena 13,50 dinarja.

Na zalogi imamo še nekaj izvodov, ki jih lahko naročite po redni prodajni ceni 16,50 dinarja.

Naročila sprejema

ČZP DELAVSKA ENOTNOST
Ljubljana, Dalmatinova 4/II

Če nam bo naklada pošla, bomo v primeru zadostnega števila novih naročil Priročnik takoj ponatisnili.

ELEKTRO-DISTRIBUTIVNA PODJETJA PRED ZDRUŽITVIJO

Referendum za združeno podjetje

Upravljavci v podjetjih za distribucijo električne energije v Ljubljani, Kranju, Mariboru, Celju in Gorici v teh tednih intenzivno obravnavajo problematiko združitve teh podjetij v združeno podjetje.

Iniciativni odbor za združitev je domala vse podatke, ki so zanimivi za vsakega delavca, zbral v posebni brošuri. Iz tako zbranih podatkov je mogoče razbrati poštene težnje za popolnejšo gospodarnost v tej gospodarski veji. Vsa hotenja so usmerjena v to, da bi zagotovili čimbolj racionalno poslovanje, ki naj se izraža s popolno koordinacijo izpolnjevanja nalog tako z vidika sprotnih opravil kakor glede na razvoj in modernizacijo dejavnosti. Hkrati pa pri tem skušajo utrditi tudi samoupravljanje tako, da bodo v novi organizaciji samoupravni organi le pridobili na pristojnosti.

Sedanja podjetja bi še vnaprej ostala samostojne organizacije združenega dela. Ta pa bi na organe združenega podjetja prenesla le tiste pristojnosti, ki glede na racionalnost pripadajo širši samoupravni asociaciji. Kaže, da se bodo podjetja med seboj sporazumela, da se bodo na ravni združenega podjetja urejevali naslednji problemi: nakup in obračun električne energije od proizvodno prenosnih podjetij, izenačevanje pogojev gospodarjenja, formiranje in uporaba skupnih skladov združenega podjetja in načrtovanje razvoja distribucijske dejavnosti v Sloveniji.

Združeno podjetje bi nadalje urejevalo tista tehniška opravila, ki so bolj učinkovita, če se rešujejo enotno na določenem področju. S poenotenjem tehničnega, ekonomskega ter splošnega poslovanja, pa računajo, da bodo mnogo racionalneje izkoristili svoj elektronski računski center, ki so ga pred leti s skupnimi močmi nabavili.

Posebno zanimivo je, da nameravajo pretežni del poslov opraviti v komisijah, medtem ko predvidevajo, naj bi skupne službe za začetek zaposlovale le okrog 25 delavcev.

Skupne službe, ki naj bi imele svoj sedež v Ljubljani, naj bi imele naslednje oddelke: službo obratovanja, službo razvoja, komercialno službo, ekonomsko finančno službo, splošno službo in elektronski računski center.

Vsi izgledi so takšni, da bodo tako elektro distributivna podjetja v bližnjih mesecih dobila ustreznejšo organizacijsko obliko, ki bo nedvomno vplivala na uspešno napredovanje te dejavnosti. Zanimivo je, da so upravljavci teh podjetij do sedanjih zaključkov prišli nekako samoiniciativno, medtem ko na proizvodno-prenosnem področju niti s silo ni mogoče vzpostaviti ustreznih medsebojnih odnosov. Zdi se prav, da bi se tudi proizvajalci električne energije zgledovali po svojih kolegih v distribuciji ter pokazali malo več pripravljenosti in strpnosti za rešitev organizacijske in ekonomske problematike v svoji dejavnosti. F. D.

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 323-554. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Ljubljanski banki, št. 501-620-7-12100 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din — polletna 13 N-din — 1300 S-din in letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tiska ČZP »Ljudska pravica« Ljubljana